

mladika

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

č 67

II 117 986 1985

999430051,7

COBISS ©

7

Spedizione in abbonamento postale Gr. III/70 - Periodico mensile/Poština plačana v gotovini - Skupina III/70, julij - luglio 1985

MLADIKA

IZHAJA DESETKRAT V LETU

LETO XXIX. - ŠTEVILKA 7

KAZALO

Florjan Majnik: Jed, jedenje	82
Pod črto (Spet samo kritiziramo; Kaj pa naši tabuji)	83
Vladimir Kos: Dve pesmi	84
Ivo Jevnikar: Slovenski skavti v Kanadi	85
Barbara Suša: Dve pesmi	89
Mogoče ne veste, da	89
Jelka Cvelbar: Ker je samo enkrat	90
Vinko Beličič: Pesnik iz Prekmurja	91
Anton Slavič: Srečevanje	92
Antena	93
Iz slovenske publicistike	96
Martin Jevnikar: Zamejska in zdomska literatura (Marija Mislej; Pustite nam rože ...)	98
Ocene: Novo o Vladimiru Vauhniku	99
Miloš Kralj: Vnetje slepiča	100

Na platnicah: Draga 85; Pisma; Listnica uprave; Za smeh

Priloga: RAST 25-1985, pripravljala uredniški odbor mladih (str. 97-100)

Zunanja oprema:
Edvard Žerjal

Uredništvo in uprava: 34133
Trst, ul. Donizetti 3, tel. 768189

Lastnik: SLOVENSKA PROSVETA

Registrirano na sodišču v Trstu
št. 193

Član USPI (Zveze italijanskega periodičnega tiska)

Fosamezna številka Mladike stane 1.500 lir. Celoletna naročnina za Italijo 12.000 Lir; nakazati na poštni tekoči račun 14470348 — »Mladika« — Trst. Letna naročnina za Jugoslavijo 1000 ND. Druge države 12 US dolarjev (ali enakovreden znesek v tuji valuti).

tisk »graphart«, trst, rossetti 14

JUBILEJNI XX. ŠTUDIJSKI DNEVI DSI - TRST - 30., 31. VIII. IN 1. IX. '85

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, Narodna ulica 89

Petek, 30. avgusta 1985

Ob 17.00: Predstavitve sodelujočih na letošnji Dragi ter obenem predstavitve knjige, ki izide ob njeni dvajsetletnici.

Ob 17.30: ŠTIRIDESET LET SLOVENSkih DALJAV IN BLIŽIN.

Pričevanje mladega Slovenca z onkraj oceana: ugotovitve in perspektive.

Po diskusiji zakuska in družabnost.

Sobota, 31. avgusta 1985

Ob 16.00: SLOVESNA OTVORITEV.

Po otvoritvi predavanje: SLOVENIJA KONEC 20. STOLETJA: PREHOD V NOVO DIALEKTIKO?

Slovenski intelektualec s svetovljanskim izkustvom razbira nova znamenja na našem duhovnem obzorju.

Po predavanju diskusija.

Nedelja, 1. septembra 1985

Ob 10.30 predavanje: MED GETSEMANIJEM IN TABOROM: ŽAR IN STISKA KRISTJANOVEGA UPANJA.

Povojni kristjan se vživlja v utrip svetovne in slovenske Cerkve.

Po predavanju diskusija in kosilo.

Ob 16.00 predavanje: DUMA 1985 - ANATOMIJA NEKEGA ZDOMSTVA

Trpkost in zanos današnje slovenske zavesti, kakor jo doživlja kulturni in narodni delavec.

Po predavanju diskusija, sklep, družabnost.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem.

SLIKA NA PLATNICI: Ob 1100-letnici Metodove smrti je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu ob sodelovanju in pomoči nekaterih drugih organizacij pripravilo na Repentabru predstavo »Blagovestnika z vzhoda«, za katero je tekst napisal Ivan Artač. Igro, ki jo je zrežiral Adrijan Rustja, so izvajali 5., 7. in 8. julija v naravnem okolju repentabskega griča na prostranem dvorišču pred cerkvijo.

REVIJO IZDAJA UREDNIŠKI ODBOR: Lojzka Bratuž, Ivo Jevnikar, Saša Martelanc, Marij Maver (odgovorni urednik), Albert Miklavec, Franc Mljač, Aleksander Mužina, Sergij Pahor, Danilo Pertot (uprava), Ivan Peterlin, Ester Sferco, Maks Šah, Marko Tavčar, Zora Tavčar in Edvard Žerjal (likovna oprema). Vsi pisci sodelujejo brezplačno.

Ta številka Mladike vas bo morda dohitela na počitnicah. Tudi mi se pripravljamo nanje. Zato v tej številki ne boste našli nekaterih rubrik, ker smo nekatere sodelavce že poslali na zaslužen oddih.

Na prvem mestu objavljamo razpis našega štirinajstega literarnega natečaja. Vse, ki ste doslej sodelovali in tudi druge, vabimo k sodelovanju. Kot pri športu je tudi tu važno predvsem sodelovati. Mladi, ki ste med počitnicami kam potovali, ki ste kaj doživeli, vrzite svoje vtise na papir v obliki pisma, potopisa, dnevnika, črtice ali pesmi — vseeno je. Napišite, izpilite in pošljite na natečaj!

* * *

Namesto pisem objavljamo tokrat na platnici vabilo za jubilejno dvajseto Drago '85. Na

tretji strani platnic pa ponatiskujemo dve »izposojeni pismi«. Objavljamo jih, ne zato ker bi hoteli kazati s prstom na kogarkoli. Gre za širši in hud problem, s katerim se bo treba prej ali slej spoprijeti, če nočemo prepustiti naših mladih ljudi lastni usodi in manipulaciji brezvestnežev. Problem je širši in zadeva tudi italijansko mladino, kot smo prav te dni brali na straneh tržaškega italijanskega dnevnika glede težkih mamil. Odgovornost staršev, šole, cerkve, društev in sploh nas vseh je prevelika, da bi lahko potiskali glavo v pesek ali si umivali roke, češ da se nas to ne tiče. Največ škode pa bomo celotni naši narodni skupnosti pripravili s tem, da bomo nekatere »spodrsaljake« opravičevali, morda z namenom, da se mladini prikupimo. Zdaj je čas razmisleka in ukrepanja — potem bo prepozno.

Štirinajsti literarni natečaj »MLADIKE«

1. Revija Mladika razpisuje nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi poljubne vsebine.
2. Rokopis je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih s priporočeno pošiljko na naslov MLADIKA, ul. Donizetti 3, 34133 TRST, do 31. decembra 1985. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v spremnem pismu, opremljenem z istim geslom ali šifro.

3. Ocenjevalno komisijo sestavljajo: univ. profesor in kritik Martin Jevnikar, pisatelj Alojz Rebula, pesnik Albert Miklavc, pesnica Ljubka Šorli-Bratuževa, Ester Sferco in odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.
4. Na razpolago so sledeče nagrade:
 - za črtico ali novelo:
 - prva nagrada 150.000 lir
 - druga nagrada 100.000 lir
 - tretja nagrada 50.000 lir
 - za ciklus pesmi:
 - prva nagrada 100.000 lir

druga nagrada 50.000 lir
tretja nagrada 30.000 lir

5. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku — Prešernovem dnevu — na javni prireditvi in po časopisju ter bo sporočen z osebnim pismom nagrajencem.

Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 1986. Objavljena bodo lahko tudi druga dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerne za objavo.

JED, JEDENJE

Na pot je šel brez knjige in zvečer, ko je bil sam v sobi, se je spomnil tistega nesrečnega pripetljaja.

Vstopil je namreč v tisto restavracijo mimo svoje navade. V dosti prostorni jedilnici je bilo skoraj zasedeno, a pri nekaterih mizah so sedeli le posamični gostje. Sprehodil se je vzdolž miz in stolov, gledal je, kam bi se dalo prisesti. Pri predzadnji mizi ob oknu je sedel nekdo srednjih let sam in je kosil. Tja bi sedel. Pristopil je, popraščal in naletel na dovoljujoče prikimavanje.

Mož s priborom v rokah in s komaj načetim krožnikom je bil očitno zadovoljen sam s sabo. Po posrebanju juhi se je pripravljaj na spopad z naloženo jedjo. Lepo pripravljeno, res, si je mislil prisedli. Lepo oblikovan zrezek v louski omaki, gosti, nevodeni, naravno rjavkasti. Iz nje je izstopalo nekaj korenčkovih kolesc, nekaj graha. Tudi ta je bil lepo pripravljeno, povaljan v drobtinicah in ne kar tako brez priprave vzeti iz konzerve. Krona usega — stekleno bel riž, popolnoma nestlačen, je rahlo nakopičen skoraj podhrteval in oblikoval skladno vzpetinico sredi omake.

Prisedli je bil ob pogledu na krožnik nekako zbezan. Riž ga je naravnost dražil in vznemirjal, domala uročil. Z roko bi ga prijel, s prsti bi ga potipal, da bi se prepričal, če je res tako rahel in nesprijet, kot kaže videz. Je res tako brezhibno kuhan? Kot da bi šel skozi pravo dunajsko preizkušnjo! V hipu se je spomnil znanca, finega starejšega gospoda, njegove pripovedi o dunajski preizkušnji z rižem.

Da, znanec je bil na Dunaju preživel otroštvo. Služkinjo so imeli. Seveda so jih menjavali, saj se je od teh Slovačin le malokatera obnesla. Gospa mama je vsakokrat s svojevrstno preizkušnjo dognala, če je dekle kaj prida, vpeljana v gospodinjstvo. Za preizkušnjo novinki ni naložila pobrisati prah, očistiti okvire od slik na stenah ali urediti srebrno posodje in pribor. Ne, ne, taka preizkušnja pravzaprav ne pove veliko! Kaka nespretnica, in v tem so prednjačile Madžarke, pa bi lahko že na začetku napravila nepopravljivo škodo. Novinki je gospa mama dala skuhati riž! Kdo bi mogoče mislil, da je to kaj preprosto opravilo. A varal bi se.

Prenekateri je prav to spodletelo. Dekle bi riž mešala, da se ja ne bi prismočil. Skoraj vsaka je to počela. A sluz je prekrivala in ovijala

riževa zrna in kar hitro je bilo prepozno. Namesto lepo kuhanega riža, ko bi moralo sleherno zrnice biti ločljivo in ko bi moralo stati vsako zase, je nastala zoprna kašasta gmota, brez prave oblike in barve, sluzasta, neužitna.

A tu, na gostovem krožniku, tu je bil riž kuhan v izzivalni popolnosti!

Tako zelo se je prisedli zamislil v kuhanje riža in v preizkušnjo po dunajskem postopku, tako zelo je želel tudi sam skusiti znančevu pripoved in njeno resničnost, da je bil ves razburjen in neučakan. Kot uročen je samogibno stegnil roko in s palcem, kazalcem in sredincem previdno, da ja ne bi prav sedaj sam kako poškodoval rahli riž, segel v beli kupček, obdan z lousko omako v sosedovem krožniku. Storil je tako kakor ljudje, ki še niso okusili in uporabili žlice, tega velikega dosežka evropske civilizacije. Ščepec riža je z uso zbranostjo že ponesel k ustom, jezik je iztegnil kot za obhajilo in si rahlo belino položil na njegovo pohlepno pričakovanje, ob straneh in pri korenu zalito s slino. A še preden je dotik sporočil zaznave ugodja možganskemu središču za tourstne sprejeme, ga je v hipu povsem zbegalo in iz tira vrglo ravnaje obedujočega. Poprej dobrodušno posvečen kosilu, je nenadoma padel v popolno zgroženost spričo tega, kar je prisedli napravil. Hkrati je vrgel vilice in nož po mizi in s pogledom in izrazom, kakor da bi bil priča samomorilskemu dejanju prisedlega, odvihral, pravzaprav kot brezumen zdirjal iz obednice.

Kaj takega, je vzdihnil prisedli, kaj takega se mi niti v sanjah ne bi moglo zgoditi ...

Prisedlemu je bilo žal, resnično žal, da je obedovalec zbežal od mize in od tako lepo pripravljene kosila. Saj bi mu vendar obrazložil, zakaj se je tole pravkar primerilo, pravzaprav zgodilo. Gotovo ne bi zavrnel pojasnila. A kako naj to stori, komu naj sedaj pojasnjuje?

Od bližnje mize so s posmehljivim začudenjem in nejevero buljili vanj, v njegova, še vedno otrplo odprta usta in na zrnca riža, tako lepo kuhanega riža, ki so pačila z ust na prazno mizo pred njim. Nekaj so se spogledovali in staknili glave. Prisedli je izkoristil ta trenutek medvladja presenečene soseščine in se izmuznil proti nasprotnemu koncu jedilnice. Pomulil se je tu in tam, diagonalno od prejšnje mize prisedel spet k nekemu osamljenemu obedovalcu, ne da bi ga

poprej uprašal za dovoljenje. Hudiča, za enim nesporazumom sedaj še druga nevljudnost in nerodnost! Prisedi kar takole brez uprašanja?! Kako le se bo končalo vse tole današnji dan!

Ta obedovalec je bil nekako sredi svojega kosila. Kar priljuden izraz je imel, ko je radovedno dvignil pogled od rok in od pribora, s katerim je razrezaval pariški zrezek. Priloga je tudi tu bila kuhana zelenjava, le da je bil korenček narezan na kocke, torej malo poprej še zmrzlina. Nekaj malega cvetače pa je bilo pristne po barvi in po obliki in je spominjala na mlade medvedje tace, ki so prava slast nekaterih izkušenih gobarjev. Prisedli se je tudi sam štel mednje. Kar zadeva jedca, pa je opazil, da je prava osebnost. O tem je pričalo marsikaj. Najprej četrtinka cvička v lepo oblikovanem vrčku. Da je bil sladokusec, je izpričeval v krogce goldinarske velikosti narezan krompirček, zapečen pa ravno toliko, da bi prisedli kot poznavalec to lahko potrdil. Če bi namreč kdo menil, da je krompir zgolj kuhan. Zlatkasta barva bi mu bila prvi dokaz! Kdor se spozna na zadevo, ne bi prenesel hrustajoče zapečenega krompirja. Tak namreč tudi kaže, da je bila mast, v kateri so ga cmarili, nekajkrat že uporabljena. Tudi prisedli se je spoznal na zadevo, to si je mogel priznati brez hvalisanja.

Kar samozavest se mu je vrnila pri tem opazovanju sosedovega krožnika. Niti sledi več o zadregi spričo prejšnjega pripetljaja. Natararja še ni bilo, da bi ga motil v presojanju, in tako je imel čas in priložnost, da vsaj tega obedujočega še sam spravi v dobro voljo. Končno je tudi prejšnjemu ob rižu želel samo to in nič drugega. A kaj, ko mu za to ni dal ne časa in mu ni pustil ne priložnosti.

Nekako zaupno se je nekoliko nagnil naprej in začel govoriti obedujočemu. Lepa kosila pripravljajo tu, res. Obedujoči je le z očmi priki-mal, ko je nastavljal čašo z vinom na ustnice. Veste, ko gledam tale lepi krompirček, mi prihaja na misel, kaj se mi je bilo zgodilo pred dve-ma letoma v sosednji državi. Po poslu sem bil tam in tako so nas troje gostov pred koncem

zapeljali še v Brašov. Veste, mesto je tam visoko, že pod hribi. Rekli so nam, počutili se boste kot v vašem mestu. In malo vstran pa više je naše evropsko znano smučarsko središče, Po-jana Brašov, so nam govorili.

Pa je res kaj skupnega z našim mestom? Pravzaprav prej s kakim Varaždinom, če odmi-slimo hribe. In dve močni manjšini sta tam, ži-vita tam. To se je videlo v knjigarnah z obilico nemških knjig, današnjih. In pa po stranskih ulicah. Tu so Madžari in Madžarke imeli svoje male prodajalne in delavnice. V prestolnici ni bilo videti ne enega ne drugega. Država je v trdi stiski in tudi mi smo se tam s težavami prehranjevali. Ne bi verjeli. Tudi jaz si tega ne bi znal predstavljati, če ne bi bil sam doživel.

Ko smo prispeli v Brašov, je bil čas kosila. Stopili smo kar v novo samopostrežno restavracijo ob hotelu. Sopotnikoma ni bila vseč. Kot da bi meni bila! A ni se mi dalo tavati po glavni ulici in iskati kaj primernejšega, pa še v nego-tovosti, če se bo sploh kaj našlo. Razen tega v samopostrežnici ni bilo nikakršne gneče, le de-setero ljudi. Potiskam ob steklu pladenj, vzamem krožnik s podobno rumenim krompirjem, kot je tale na vašem krožniku. Le da je bil rumen že po naravi, če me razumete. Bil je indu-strijski, ni bil ne igor ne cvetnik. Meso pa je bilo, ne boste verjeli, košček prekajene svinjine s kožo vred in posamezne ščetine so štrlele od nje.

Med to kožo in mesom, ki ga je bilo za sam grižljaj, je bil debel sloj sala. Neužitno, vam re-čem. To sem videl, še preden sem odnesel pla-denj k mizi. Zato sem vzel še dva koščka kruha. Proti navadi, saj ja nismo na Balkanu. A tudi tu sem se prevaral! Kruh je bil namreč povsem suh in trd. Sicer smo pa že v prestolnici slišali in se tudi sami prepričali, da prodajajo najmanj dan star kruh. Da ga ljudje ne bi toliko konsu-mirali, kot se temu pravi v današnjem jeziku.

Kakor hitro sem sedel k mizi in odrezal tisti košček užitne prekajene svinjine, kožo in salo pa potisnil z nožem na rob krožnika, sta od vho-da pricapljala dva otročaja. Prišla sta naravnost

pod črto - pod črto

Spet samo kritiziramo

Tudi letos je tržaški velesjem, sicer 37. po vrsti, dokazal, da se ne more rešiti skoro zgolj krajevnega okvira, kljub dokajšnji mednarodni udeležbi. Velesjem pač postaja navaden sejem, obiskovalce pa še najbolj pritegujejo stojnice s tradicionalnimi dobrotami. Obisk jugoslovanskega paviljona ni razveseljiv, saj ni pravega prikaza o skupnih težnjah in delu. Prikazanih je veliko

potrošniških izdelkov od konfekcije do športne opreme. Nič, kar bi opozarjalo na delo človeka, njegovih rok in njegovega uma, pač pa gola industrija. Oblikovno razstava ni slaba, vendar pa brez našega kulturnega pristopa, anonimna, kot bi lahko bila v Afriki ali kjerkoli v Aziji, ne pa v Trstu, kjer bi organizator razstave moral imeti pred očmi prisotnost manjšine. Edino slovenščino, s ka-

tero je v jugoslovanskem paviljonu postreženo, najde obiskovalec v »Gospodarstvu«, ki ga delijo kot reklamni tisk. Spet bo kdo rekel, da samo kritiziramo in da imamo oči samo za sosede. Res, tudi tokrat moramo občudovati avstrijski paviljon, kjer je prostora tudi za sicer samo shematski prikaz secesijskega oblikovanja s plakatom, na katerem je poleg drugih največjih arhitektov tudi ime našega Plečnika, čeprav z obrnjeno strešico.

k meni in me poprosila, naj jima dam malo kruha in krompirja. Bil sem res zbeigan in v negotovosti. Nato sem takole z nožem in vilicami potisnil vsakemu na roko nekaj koščkov krompirja. Deklica mi je s prstom pokazala še slanino in se je je dotaknila. Ko sem ji v zadregi priki-mal, jo je dvignila s krožnika in jo ponesla v usta. No, če vam povem naprej... Na zdravje! Skoraj bi se vam bilo zaletelo. Ja, odpijte po-žirek.

Nisem mogel jesti dalje in začel sem gledati po obednici, če me je kdo videl. Lahko da, a se ni nihče zmenil zame. Zato sem sam začel opa-zovati ljudi pri mizah. V kotu sem opazil moža-ka s klobukom na glavi. Na mizi je pred njim bila skladovnica štirih, petih krožnikov. V gor-njega je pomakal kruh in ga odgrizoval ali le oblizoval. Ko je pobrisal tudi vrhnji krožnik, je šel h košu za kruh in vzel še dva koščka. Potem je od mize do mize pregledoval puščene krož-nike z nekaj omake in kakim koščkom krompir-ja, nekatere odrinil, druge odbral in jih zanesel k svoji mizi. Pridno je spet pomakal kruh, ga odgrizoval ali le oblizoval...

Kaj? Vam ni dobro! Bledi postajate, se mi zdi. Obedujoči je odkimal, imel je izbuljene oči.

Pravim vam, je nekaj skupnega z našim me-stom. Ko sem o možaku in krožnikih pripovedo-val tu svojemu kolegu, sem mu zatrdil, da česa podobnega še nisem doživel, niti med vojno, ko je bilo za hrano res težko. Ta pa mi je odkimal in dejal, da je nekaj podobnega pred kratkim do-živel v Ljudski kuhinji, na Streliški. Človek je ...

Obedujočemu so se oči zakrnavele, obraz mu je v hipu povsem zaripel. Eno roko je pritisnil na trebuh, drugo na usta in nanagloma je planil proti stranišču.

* * *

Preklenske, te moraste sanje! In celo v bar-vah povrhu! Naj še kak učenjakar razklada, da se sanja le v črno-belih zaznavah. Presneto!

Ustvarjalec podob

Kot sonce, ki boža oblake,
da se kljub dolgi poti na vzhod
in zahod
smehljajo;

kot sonce, ki stopa v vulkane
s kanglico sil na roki,
da oškropí rože kamnov;

kot sonce, ki z vetrom v drevesih
ptičke uči,
in v sobo bolnikovo
luč obesi.

A v sonce ne moremo zreti.

Veš, o kom riše risbo
Gospod Sveti Duh?
O Sebi.

Iz globalne znanosti. Pregled.

So rekli, da je luč dreves božičnih,
pokritih s pravimi kristali,
mrtva —
ko v grob priteče sneg.

A teh luči se več ne da zatreti.
Pod snegom spe,
zaznavno tople črte
v najgloblji drob votlin.

Potem se združijo v pomlad svetlobe,
obdajo grob Boga-Človeka,
plešejo
praznih sten odsev.

Nato gredo na pot med letne čase
in prav na rob iz zvezd adventa —
k ljubi Mariji
z Detetom.

Vladimir Kos

pod črto - pod črto

Kaj pa naši tabuji?

Šolsko leto je že daleč pa tudi ma-tur so se že rešili dijaki in profesorji; samo na našem krajevnem dnevniku se pojavljajo zadnje čestitke za opravljene zrelostne izpite v slogu najbolj iz-razite provincialnosti. Že obledel spo-min je tudi resolucija, ki so jo po eni izmed letošnjih valet sprejeli profesori nekega našega zavoda, razočarani nad obnašanjem naše mladine, ki se vdaja pijači. Razumemo upravičenost in dobronamernost resolucije, ki se nam

zdi dokaj zakasnela, saj pojav ni od včeraj. Tudi nismo prepričani, da je sprejemanje dokumentov najboljši na-čin za boj proti hudi razvadi, ki se je razpasla med našimi mladimi, sicer pa je resolucija ostala brez odmeva v javnosti po pravilu: zapisano - odobre-no - objavljeno ... in pozabljeno! Po-dobno se je zgodilo, ko je nek tednik objavil zapis o uživanju mamil med na-šo mladino, resda brez podatkov o raz-širjenosti in brez navedbe okolja, ven-

dar pa dovolj zgovoren, da bi lahko povzročil vznemirjenje. Samo sušlja se, kje vse da je poizvedovala policija in kje opravila preiskavo, pa da je nekaj našla. To so naši tabuji. O tem nečje govoriti ne vzgojitelji, ne duhovniki, ne mladinske organizacije. Tudi kulturna društva in sredstva obveščanja ne. Se-veda, saj so prav društva tista, ki or-ganizirajo razne »šagre«, na katere so množično vabljeni mladi ... V tržaški o-kolici se je celo zgodilo, da je kultur-no društvo priredilo veselico in da je izkupiček šel domačemu športnemu društvu za nakup tujega nogometaša.

Slovenski skavti v Kanadi

»Dasi Cerkev deluje za ljudi vseh starosti, je vendar tudi pri Cerkvi in njenem delovanju poseben poudarek na mladini. Sedanja mladina je bodočnost Cerkve in narodov. Tudi obe slovenski župniji v Torontu se od vsega svojega početka tega zavedata. Slovenska šola za otroke je bila v obeh župnijah ustanovljena takoj, ko se je začela župnija ustanavljati. Pozneje so prišle na vrsto še druge mladinske organizacije, zlasti skavti in skavtinje.« (1)

V teh stavkih urednika verskega mesečnika za Slovence v Kanadi »Božja beseda« je kratka oznaka skavtizma med slovenskimi izseljenci v severnoameriški državi.

Skavtizem je prisoten v obeh slovenskih narodnih župnijah v Torontu: Marija Pomagaj (ustanovljena 1954) in Brezmadežna s čudodelno svetinjo (New Toronto 1959). V ostalih slovenskih skupnostih v Kanadi ni slovenskih skavtskih skupin. Gre za katoliško vzgojno organizacijo, ki je nastala pred več kot 20 leti brez neposredne zveze z ostalimi izrazi slovenskega skavtizma — pač kot odgovor na potrebe mladih v tistem okolju, za razvijanje verskih in narodnih vrednot.

KANADSKI USTROJ

Slovenske skavtske skupine so vključene v kanadsko organizacijo in se držijo njenih pravil, vendar uživajo veliko samostojnost. Njihovi voditelji morajo opravljati predpisane izpite in tečaje ter jih potrjujejo pristojni višji kanadski skavtski odbori.

Skavti v Kanadi so lahko na teritorialni, župnijski ali etnični osnovi. Slovenski skavti so nastali kot župnijski. V torontski nadškofiji imajo katoliški skavti škofijskega duhovnega vodjo, po posameznih župnijah pa so še župnijski duhovni vodje. Med Slovenci opravljajo to službo lazaristi, ki vodijo obe župniji.

Za Kanado je značilno, da mora imeti vsak skavtski steg (če naj se držimo tukajšnjega izraza za enoto, ki povezuje vse skupine v istem okolju) skavtski odbor, torej pokrovitelja ali »sponzorja«. Vlogi odbora in voditeljev sta ločeni. Člani odbora rešujejo upravno delo, gmotna vprašanja, skrbijo za prostore in prevoze pri dejavnostih ipd. V njem so starši in prijatelji, torej tudi neskavti.

Delo fantovskih in dekliških skupin je ločeno, prireditve in kake druge pobude pa so skupne. (2)

Najmlajši dečki (5-7 let) so bobri, do 10. leta so nato volčiči, od 10. do 14. leta so izvidniki, od

14. do 17. leta »venturers«, od 17. do 22. leta pa roverji.

Pri skavtinjah so najmlajše članice (7-11 let) veverice (angleško pa »Brownies« - skрати; slovensko ime je izvorno tržaško), sledijo vodnice (11-14 let), nato pa »path finders« (prejšnja razdelitev je bila na veverice, vodnice in »rangers«, tudi bobri pri dečkih so iz zadnjih let). (3)

V četah izvidnikov poznajo še »vod zlatih puščic« (pri nas: višji vod), ki vodi četo in so v njem vodniki, podvodniki, starejši izvidniki in starešina (pri nas: četovodja). (4)

ZAČETKI

Prva slovenska skavtska skupina je nastala v župniji Brezmadežne spomladi 1962. Najprej so ustanovili volčiče, nato ostale skupine po starostnih stopnjah. Leta 1964 so nastale skavtinje.

Pobudo za ustanovitev so dali takratni kaplan Franc Sodja, CM, učitelj slovenske šole in pevododja Blaž Potočnik ter ravnatelj slovenske župnijske šole Franc Cerar. Sponzorja sta postala za skavte Zveza katoliških mož, za skavtinje pa Katoliška ženska liga. (5)

Steg je dobil uradni naziv »24 Lake Shore«. (6)

Zakaj so se v župniji odločili za skavtsko vzgojo? Na to vprašanje je eden izmed pobudnikov, Franc Cerar, odgovoril, da »je bilo važno, da povežemo hitro doraščajoče fante; da jim pripravimo nekaj, kar jih bo vleklo; da jim damo zaslonbo — da bodo imeli občutek, da nekam pripadajo. V tistih prvih letih begunstva

Skavti župnije Brezmadežne v prvem obdobju. Spredaj so volčiči, zgoraj izvidniki, na vrhu člani skavtskega odbora. Na levi je duhovnik Franc Sodja, nad njim voditelj Franc Cerar, na desni pa duhovnik Janez Kopač in nad njim voditelj Blaž Potočnik

Franc Sodja med prvimi izvidniki župnije Brezmadežne 4. junija 1963

smo premnogi še grenko občutili, da smo izkoreninjeni. Tudi močno domotožje smo občutili. Treba pa je bilo misliti na generacijo, ki je tu rojena. Telovadba? Niso vsi pripravljeni na strogi režim telovadne vzgoje. In to je le ena stran vzgoje. Zamisel skavtizma je takoj vžgala ... Skratka, po principu: 'Skavt je dober kristjan in dober član družbe' smo skušali vzgajati naše fante.» (7)

Blaž Potočnik pa je zapisal: *»Bilo je nujno, da nekaj začnemo z mladimi dečki, organizacijo, ki bi pritegnila našo naraščajočo mladež! 'Skavtstvo vsebuje vse vrline,' mi je večkrat dejal naš kaplan g. Sodja, 'kar začnite!' Župnija je bila mlada in je vidno naraščala, zato smo se odločili, da začnemo z najmlajšo skupino ...« (8)*

Še istega leta so nastali skavti tudi v drugi slovenski župniji v Torontu.

V ŽUPNIJI BREZMADEŽNE

V letu 1962 se je v župniji Brezmadežne osnoval že prvi skavtski odbor, ki ga je vodil Franc Cerar, prvih šest volčičev je vodil Blaž Potočnik, duhovni vodja pa je bil Franc Sodja.

V nekaj letih so imeli vse starostne veje in skupno 99 članov: 34 volčičev (prej jih je vodil Blaž Potočnik, nato Marjan Ulčar in Vili Sta-

jan), 28 izvidnikov (vodja prej Franc Cerar, nato Janez Vičič in Janez Slana), 21 »venturers« (vodil Blaž Potočnik) in 16 roverjev (vodil Franc Cerar).

Z leti se je zvrstilo še več zaslužnih voditeljev in članov odbora. Dolgo je bil predsednik Ludvik Stajan, leta 1978 pa je prevzel to mesto Peter Sinuita.

Za duhovno vodstvo so skrbeli različni duhovniki, predvsem kaplani, a tudi župnik Janez Kopač dejavno spremlja skavtsko življenje.

Pri skavtinjah je bila od ustanovitve leta 1964 predsednica odbora Mia Ferkul, ki jo je leta 1981 nasledila Marica Paznar. Voditeljice so se pogosto menjavale, tako da je njihovih imen cela vrsta. V najboljšem obdobju je bilo v župniji 85 skavtinj: 34 veveric, 27 vodnic in 24 »rangers«. Ob desetletnici je bilo v župniji kakih 200 članic in članov. (9)

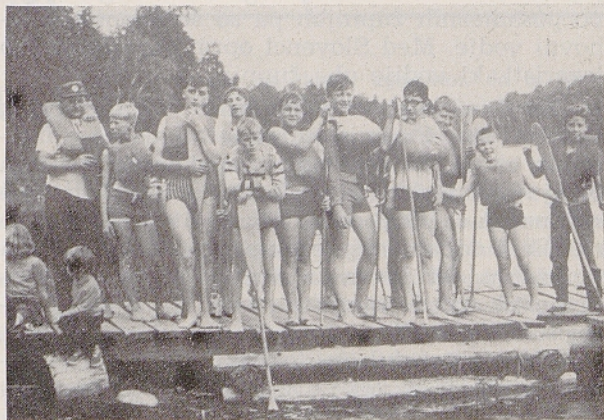
Skvozi skavtske vrste je šlo kar tisoč in več mladih. V vseh teh letih je bila skavtska organizacija v župniji. (10) Zadnja leta pa so nastale težave zaradi zmanjšanega zanimanja in števila otrok ter pomanjkanja voditeljev.

Leta 1983 je bil položaj tak: 14 bobrov (voditeljici Alenka Sinuita in Mili Ulčar), 23 volčičev (voditelja Jože Serec in Tom Lucas), 14 izvidnikov (voditelja Danny Zabukovec in Janez Flegar), medtem ko starejših skupin ni bilo več. Veveric je bilo 30 (voditeljice Sonja Potočnik, Martina Lamovšek, Barbara Štih in Lenči Petrič), vodnic 28 (voditeljici Lali Tratnik in Helena Smolej), »path finders« pa 10 (voditeljici Antonija Štih in Angela Horvat). Skupno torej 119: 51 dečkov in 68 deklic.

Po zadnjih podatkih je kakih sto članov, vendar se organizacija obnavlja. Jeseni se ji bo posvetil mlad duhovnik.

V ŽUPNIJI MARIJA POMAGAJ

V župniji Marija Pomagaj je nastal oktobra 1962 pripravljalni odbor, ki je na željo takratnega župnika Andreja Prebila, CM gmotno in

Pred odhodom skupine iz župnije Brezmadežne na kajakih preko štirih jezer (1965)

Dekleta na taborjenju

organizacijsko pripravil osnove za skavtsko skupino. Dne 22. oktobra so oblikovali prvi odbor, ki mu je nato do konca predsedoval dr. Franc Habjan. Leta 1976 je odbor namreč prenehal obstajati, ker je skrb za organizacijo prevzel župnijski svet. (11)

Za voditelja je bil določen Stanko Brunšek, ki je imel nekaj skavtskih izkušenj še iz domovine, za pomočnika pa Peter Čekuta. Prvo sredo novembra 1962 je bil prvi sestanek, ki se ga je udeležilo 11 novincev. Sestanki so bili nato običajno ob sredah zvečer v cerkveni dvorani (v župniji Brezmadežne pa običajno ob sobotah po slovenskem pouku). (12)

Dne 29. decembra 1962 je bila v dvorani prireditve, na kateri so skavti prvič pokazali skavtske veščine. Takrat je skupina prejela uradno ustanovno listino. Njen naziv pa je bil »263 Seaton«, čemur se je v sedemdesetih letih pridružila oznaka »Slovenian«, ker so izbrali še etnično osnovo. (13)

Julija 1963 so imeli izvidniki prvi tabor na Slovenskem letovišču, novembra so ustanovili skupino volčičev, ki jo je vodil Frank Šehovič. Sledile so še skavtinje kot samostojna župnijska organizacija z lastnim spenzorskim odborom. Njena duša je bila Zinka Brunšek. (14)

Septembra 1964 sta se pridružila organizaciji Milan Martinčič in Tine Franceschi, ki je kot priseljenc iz Trsta in tržaški skavt prinesel novega duha in veliko novih skavtskih prijemov. Tržaški skavtizem je nekoliko vplival na slovenskega v Torontu tudi s Skavtskim priručnikom in mesečnikom za otroke Pastirčkom.

V tistih časih je tedenske sestanke obiskovalo tudi po 40 članov, v celoti pa je bilo v župniji največ do 100 skavtov in skavtinj obenem. Stegovodja je postal Stanko Brunšek, akela (vodja volčičev) Milan Martinčič, četovodja (vodja izvidnikov) Tine Franceschi in duhovna vodja Tone Zrnc ter Andrej Prebil.

Julija 1969 je S. Brunšek izgubil življenje v prometni nesreči. Oktobra je T. Franceschi prevzel skavte od 16. do 20. leta (pomagala sta mu

Andrej Habjan in Janez Juha), izvidnike sta prevzela Ludvik Jakopin in Franc Demšar, volčiče pa Jožko Mihevc. Duhovna vodja sta bila Matija Balazič in Jože Mejač.

V tem obdobju pa se je začel močan odtok mladih družin v predmestje New Toronto, kjer je že bila župnija Brezmadežne. Tam je nastajalo strnjeno slovensko naselje, tam so kupovali hiše in dobivali zaposlitev. Tudi zaradi splošnega padanja števila otrok v župniji Marija Pomagaj pri skavtih po letu 1970 ni bilo številčnega napredka.

Že kako leto kasneje je bil T. Franceschi zaradi spremenjenih razmer s starejšimi aktivni v Mladinskem klubu, ki je postal osrednja mladinska organizacija v župniji. Leta 1981 pa se je vrnil v Evropo. Za najmlajše obeh spolov do 10. leta je nastala nova organizacija Vesela ura.

Skavtinje so prenehale leta 1981, med fanti pa delo nikoli ni popolnoma zamrlo. Po novembru 1981 so vodili volčiče Roman Mesec, Jernej Petrovčič in Janez Mihevc, izvidnike Ludvik Jakopin, decembra 1983 pa se je začela zbirati skupina starejših skavtov (19-26 let), ki jo vodi Franc Kramar s pomočjo Tonija Komjanca. Še lani so skavti taborili na posestvu z jezerom prijatelja skavtov dr. Avgusta Kuka Planina Ranch pri kraju Bracebridge, kjer so si že pred leti uredili lastno kočjo. (15)

ZNAČILNOSTI DELOVANJA

Tudi med slovenskimi skavti in skavtinjami v Kanadi poteka skavtsko življenje na tedenskih sestankih, verskih srečanjih, izletih, taborih in drugih prireditvah.

Želja ustanoviteljev je bila, da bi poleg verskih in občečloveških vrednot posredovali mladim slovenskega duha. Na začetku je bilo v obeh župnijah vse skavtsko delovanje izključno v slovenščini. Polagoma pa se je začela vloga slovenščine krčiti. Voditelji so večinoma mlajši in ne obvladajo toliko slovenščine, da bi v njej obde-

Slovenska udeležba na paradi 10.000 skavtov v Torontu leta 1968. Spredaj je voditelj Blaž Potočnik, na tribuni pa med drugimi kardinal McGuigan

lovali program, pa tudi otroci v mnogih primerih ne morejo slediti verskim in drugim mislim v slovenščini. Narodni čut se ohranja s čutom skupnosti.

Taborni prostori so bili velikokrat na Slovenskem letovišču 80 kilometrov iz Toronta, a tudi precej bolj daleč. Predvsem starejši se navdušujejo za pustolovščine v obširnih nedotaknjenih naravnih predelih. Tako so roverji iz župnije Marija Pomagaj leta 1976 teden dni potovali na 16 kanujih nad 100 km po jezerih, rekah in brzicah. To delovanje so tudi dokumentirali v filmih. (16) Že leta 1968 pa je bil velik tabor v Algonquin Parku z uporabo kajakov.

Na prostem prirejajo tudi skavtske dneve s tekmami. Zelo so ostali v spominu Mehikanski in Rimski dan, ko so se skavti in skavtinja domiselno oblekli v mehiške in rimske obleke, dalje Indijanski dan, bikoborba in podobno. Poleti so bila večkrat plavalna tekmovanja, pozimi pa smučarski in sankarski izleti.

Slovenski skavti se udeležujejo tudi splošnih kanadskih skavtskih pobud. Skavti iz župnije Marija Pomagaj so že maja 1963 odnesli lepe nagrade pri izpitih iz verskega znanja. Tudi na drugačnih tekmovanjih so člani iz obeh župnij odnesli prve nagrade in trofeje. Prisotni so bili na kanadskem jamboreeju okoli leta 1975. O njih je večkrat poročal kanadski skavtski tisk, kakega svojega glasila pa niso nikoli imeli.

Kot živi pripadniki slovenske skupnosti so se vedno udeleževali tudi slovenskih prireditev v Torontu in na Slovenskem letovišču. Tako so

Del skavtov iz obeh župnij na Slovenskem letovišču leta 1964 ali 1965

bili v krojih pri sprejemih slovenskih škofov, pri Telovi procesiji, na Katoliških dnevih. Dolgo so bili vsako prvo nedeljo v mesecu v kroju pri slovenskih mašah.

V določenem obdobju so zelo živahno posegali tudi na kulturno prosvetno področje. Za samofinansiranje prirejajo bankete in prireditve. Običajno so imeli v župniji Marija Pomagaj nedeljo pred božičem Skavtski dan, združen z božičnico. Dopoldne so prodajali mah, jaslice, božična drevesa, popoldne pa so pripravljali kulturne prireditve z izvirno glasbo, skeči in prizori. Igrice Skavt Peter, Kekec, Janko in Metka in druge so marsikomu ostale v lepem spominu.

V župniji Brezmadežne pa se je uveljavila navada skavtske prireditve meseca januarja.

Med akcijami za zbiranje denarja so se včasih pridružili značilni kanadski skavtski navadi »Apple Day« — dan jabolk, ko skavti v kroju in s košarico jabolk ter hranilnikom po mestnih ulicah zbirajo prispevke za organizacijo. Če pa ulice niso dobro razmejene, postanejo lahko »dobrodrelna« jabolka orožje v rokah živahne mladine ... (17)

OPOMBE:

(1) *Delo za mladino*, Božja beseda, Toronto, 1981, št. 7-8, str. 211.

(2) Za veliko splošnih podatkov in pa za podrobne podatke o skavtih v župniji Brezmadežne se moram zahvaliti župniku Janezu Kopaču, CM, ki mi je poslal bogati pismi 5. sept. in 5. okt. 1981 ter sliko. Nekaj podrobnosti sem še dopolnil v razgovoru, ki sem ga imel 13. dec. 1981 v Trstu s Tinom Franceschijem.

(3) Prim. poročilo Blaža Potočnika z dne 12. maja 1983 o začetkih slovenskih skavtov v Torontu. To poročilo in pa izjavo Franca Cerarja z dne 18. maja 1983 — skupno s številnimi slikami — mi je za ta pregled priskrbel g. Franc Sodja, CM, ki sem mu hvaležen tudi za nekatere kasnejše podatke in za posredovanje pri župniji Marija Pomagaj.

(4) Prim. pismo, ki ga je 19. febr. 1969 poslal tržaškemu skavtskemu načelniku Vinku Ozbiču Tine Franceschi iz Toronta.

(5) Prim. omenjeni pismi J. Kopača in poročilo B. Potočnika. Našel sem tudi podatek, ki verjetno zadeva uradno ustanovitev: »V župniji Brezmadežne je bila or-

Volčiči in voditelji iz župnije Marija Pomagaj leta 1964 ali 1965 na Slovenskem letovišču

ganizirana skavtska grupa 24 članov 17. septembra 1962.« (J. Kranjc, *Kronološki pregled delovanja Slovencev v Torontu od septembra 1962*, Zbornik Svobodne Slovenije 1964, Buenos Aires, str. 295.)

(6) *Slovenski skavti v Kanadi*, Jelen, Opčine-Trst, leto I., št. 2, april 1965, str. 11-12.

(7) Prim. omenjeno izjavo F. Cerarja.

(8) Prim. omenjeno poročilo B. Potočnika, ki pove tudi, da so bili prvi voliči Marjan Ulčar, Janko Slana, Roman Repovž, Tomaž Potočnik, Vili Stajan in Fredi Vičič.

(9) Podatke sem povzel po pismih J. Kopača in poročilu B. Potočnika, vendar ni bilo mogoče naštetih vseh imen. Gl. tudi: Anica Resnik, *Skavtski večer v New Torontu*, Božja beseda, 1973, št. 3, str. 86-87.

(10) Prim. pismi J. Kopača.

(11) Za vse podatke o skavtih v tej župniji, za katere ni izrecno naveden različen vir, se zahvaljujem dr. Francu Habjanu, ki mi jih je poslal v podrobnih pismih dne 7. jun. 1983 in 22. maja 1984 ter dodal dve sliki. V prvem skavtskem odboru so bili: predsednik dr. Franc Habjan, tajnik Andrej Kukavica, blagajnik L. Babič in člana J. Adamič ter France Kraljič. Od novembra 1964 do novembra 1968 so bili v odboru: Franc Habjan, Jože Por, Andrej Kukavica, France Kraljič in Peter Novak. Od novembra 1968 do leta 1976 pa so bili v njem: Franc Habjan, Jože Por, France Kraljič in France Strah.

(12) Naj navedem prvih 11 članov: F. Ferkulj, I. Šehovič, M. Marič, A. Habjan, M. Resnik, M. Preželj, E. Lenarčič, V. Smerdel, F. Radovan, J. Kus in B. Grmek.

(13) V tem smislu je treba razumeti »popolnoma samostojno slovensko organizacijo«, o kateri piše Janez Kus iz Toronta v prispevku, ki ga je objavil Jambor, Trst, 1. VI., št. 5, marec 1977, str. 3-4. Prim. že omenjeni razgovor s T. Franceschijem, ki mi je dal tudi več podatkov in slik iz časa svojega dela v organizaciji.

(14) Iz raznih številčk Božje besede, ki redno poroča o skavtskem življenju, izhajajo, da so bile v zadnjem desetletju med voditeljicami Helena Kraljič-Hočevar, Kati Jan, Martina Kavčič, Jožica Kvas, Barbara Por, Monika Resnik in še katera.

(15) Prim. pismi F. Habjana in članek *Iz župnije Marije Pomagaj v Torontu*, Božja beseda, 1984, sep-okt., str. 242.

(16) J. Kus, o.d. (op. 13). Ostale podatke je najti v vseh že omenjenih pričevanjih in v Božji besedi.

(17) Prim. pismo T. Franceschija (op. 4).

Barbara Suša

*Pripotovala je
v dolgih meglenih koprenah
s težkim parfumom
na počasnih venah,
s pogubno plodnimi prsmi,
že skoraj v meni,
že skoraj k meni,
jesen.*

*Si, si, si
sam kot smrt, temni tihi vrt,
kot beli nič v smeteh?*

*Si, si, si
bel kot trd mrtvaški prt,
odlit v zadnji otrdeli smeh.*

V slovenska obzorja in čez

Mogoče ne veste, da...

- da obstaja nevarnost, da po sedmih zaporednih poskusih sanacije pride velika tovarna avtomobilov v Novem mestu IMV v stečaj ..
- da je SLOGA, osrednja gospodarska organizacija emigrantskih Slovencev v Argentini, v razcvetu in da je 31. decembra 1984 štela 2538 članov ...
- da bo v prihodnjem novembru slovenski papeški zavod v Rimu Slovenik praznoval petindvajsetletnico ustanovne listine in da se bo tega dogodka spomnil s širšim slavljem 28. novembra ...
- da je predsedstvo občinskega komiteja Zveze komunistov Slovenije Ljubljana-Bežigrad izključilo iz Zveze Spomenko Hribar in da je njen mož, filozof Tine Hribar, solidarnostno vrnil partijsko izkaznico ...
- da je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu izdala knjigo Marka Kremžarja »Obrisi družbene preosnove« in da je napovedala izid nove pesniške zbirke Franca Papeža »Dva svetova«...
- da se v jugoslovanskih cerkvenih krogih govori o možnosti, da bi bil mostarski škof Žanič premeščen na drug sedež ...
- da je slovenska slikarka Marjanca Savinškova, ki živi v Parizu, konec maja odprla razstavo risb, olj in gvašev v eni pariških galerij ...
- da je v Ljubljani v tisku druga pregledana izdaja novega prevoda »Nove zaveze« na angleškem papirju ...
- da prof. Franc Rode, podtajnik na Sekretariatu za neverne v Rimu, pripravlja v Budimpešti simpozij o razmerju med vero in znanostjo, kakršen je bil lansko leto v Ljubljani ...
- da bo knjiga Arnalda Bressana »Pustolovščina besede«, ki je izšla pred kratkim pri založbi Lipa v Kopru, izšla v kratkem tudi v italijanščini pri milanski založbi Il Saggiatore ...
- da so se člani društva TRIGLAV na občnem zboru, ki je bil decembra lani v Buenos Airesu, pogovarjali izključno v španskem jeziku in da so večji del občnega zbora posvetili razpravi o tem, ali naj na svojih prireditvah izobešajo slovensko ali jugoslovansko zastavo.
- da so Ladinci na Južnem Tirolskem dobili po dvajsetletnih pripravah knjigo mašnih molitev — misal — v svojem jeziku, ladinščini ...
- da je slovenska emigrantska Kreditna zadruga SLOGA v Buenos Airesu ob svoji tridesetletnici izdala v 3000 izvodih SLOVENSKI TELEFONSKI IMENIK, ki prinaša na 90 straneh nekaj nad tisoč telefonskih številčk argentinskih Slovencev in 168 oglasov slovenskih podjetnikov ...

KER JE SAMO ENKRAT...

Ko se ti v začetku šolskega leta zgodi, da ti tvoj osemletnik pove — s kancem občutka enakovrednosti z vrsto bratrancev, ki so to storili pred njim — kako bo letos tudi on šel k prvemu sv. obhajilu, pravzaprav še slišiš ne, kaj se je s tem sprožilo.

Nekje od daleč izza minulih dvajsetih ali celo tridesetih let se ti zablestika podoba cerkve v praznični preobleki z belino okrasnega cvetja na svetlikajočem se glavnem oltarju. Spomniš se »nauka« v župnišču, ko si slišal o deklici, ki si je tako želela hostije, da je ta čudežno prilebdela po zraku do nje ... Spomniš se maminih naročil na poti v župnišče v zvezi s packami in kakavom, ki je bil za nafrfotana bela oblačila deklic pravo strašilo. Na dan ti zopet privre olajšanje, da si končno mogel stopiti iz svečanega oblačila, ki te je z nešetimi »tega ne smeš« utesnjevalo ...

Sedaj pa nisi več ti glavna oseba v tem prazniku; dogajanje se je obrnilo, ker si le roditelj tistega, ki bo ta praznik doživel prvič.

* * *

Prva faza je preverjanje tvojega katekizemskega znanja.

»Gospod je rekel Matevžu, ki bo krščen dan pred prvim obhajilom, da nje mu ne bo treba k spovedi. Kaj rees? Zakaaj?« In tu se še nekako znajdeš: vsa resnica o izvirnem grehu ti privre na dan. Toda že pri ponavljanju desetih zapovedi se ti zdi bolj primerno, da držiš v rokah tekst: »Da se ne bi kaj zamešalo!«

Kasneje začenja pri občasnih srečanjih z ostalimi starši — običajno so to matere — vedno bolj pritiskati vprašanje: »Kdaj bo pravzaprav pri nas prvo sv. obhajilo?« Nihče ničesar ne ve. Od daleč se sliši kot odmev, da gospod obupuje nad kandidati. Informiraš se pri znanki iz sosednje fare, ki ti strumno zdrdra datum prvega sv. obhajila pri njih z navedbo vseh organizacijskih fines.

Neka mati ti pred šolo pove, da »njen« sploh ne bo šel k obhajilu, ker noče obiskovati verouka, ona pa da ga ne bo silila; naj kar sam izbira. Ob tem obudiš spomin na redke toda zdrave

zaušnice nekdanjih non in man; in pomisliš na zmožnost odločanja osemletnega frčka.

Končno se nekega dne pojavi v šolski torbi ciklostilirano vabilo na sestanek o prazniku prve sv. spovedi in prvega sv. obhajila.

Greš. V dvoranici, kjer je še drugih dvajset roditeljev, v razmerju ena proti deset za očete, zbrano poslušáš katehetovo razlago ... Obupoval je že, ker otroci niso pripravljeni na sv. obhajilo, ne zato, ker bi ne znali molitvenih obrazcev, pač pa zato, ker n.p.r. še ne vedo, kaj je maša, ker je še niso videli od blizu ...

Poslušáš, kaj je pravzaprav sv. obhajilo, osvežiš si svoje otroške spomine, če od takrat nisi več za to slišal, ali svojo vero, če redno obiskuješ božji hram. Tehtna se ti zdi katehetova razlaga, da je za takó pomemben korak vernika zelo važno, da se zna zbrati in umiriti. V dobi, ko vedno nekam hitimo, ker nas vseskozi čas preganja, bi bilo zelo pomembno, da bi se znali umiriti, premisliti in to pomirjenje posredovati svojim otrokom, še posebej ob pripravi na tako velik praznik, kot je za vernika sv. obhajilo.

V katehetovem meditativnem predahu si hlastno prilasti besedo mamica, ki je na sestanek nekoliko zamudila: »Gospod, rada bi vedela, če je še kaj pomembnega, ker, če ne, bi morala iti. Saj veste! Žal, me čas preganja!« Ko se odgovor glasi »Pravzaprav ne! Ostali sta le še dve manj pomembni točki, kot sta okrasitev cerkve in obleke prvoobhajencev«, se mamica odloči, da bo vendarle ostala, saj jo je zanimalo prav tisto o oblekah. In tako se po zbranih katehetovih besedah začne splošno besedičenje. Naj bodo dečki oblečeni v sivo, rjavo ali modro? Naj bodo deklice v dolgih ali v kratkih oblekah?

V kotu, ki je bolj oddaljen od kateheta, se dogovarjajo, kaj bodo kupili gospodu. Na hitro se poglobiš v ta problem in pomisliš, zakaj je pravzaprav treba nekaj kupiti gospodu, saj v njegovih časih tega ni bilo. Rečeš pa, povejte, koliko bo prišlo na glavo, pa bomo poravnali.

Skoraj upre pa se ti misel, da bi ob tej priložnosti darovali nekaj tudi uč-

teljici — ne toliko zaradi denarja samega pač pa zaradi nesmisla. V širokopoteznosti teh darilnih samoprispevkov se ti zdi zamalo, ko se nekdo oglasi, da bi bilo škoda posebej kupovati rože za okrasitev cerkve — bomo raje prinesli tiste, ki jih bodo prvoobhajanci dobili na dom.

Z debato o fotografu — vsaj enkrat je pri tem zmagala ideja o zdravem sožitju z večinskim narodom; odločili smo se namreč za fotografa, ki je sicer Italijan, a je bližji, in ne za tistega, ki zahteva monopol slikanja na takih prreditvah zaradi priložnostne slovenskosti — se zaključí ta poglobitveni sestanek o prvem sv. obhajilu.

Skupinice, ki razpravljajo, če naj bo niansa modrih oblek pri vseh dečkih enaka, se še kake pol ure zadržijo na ulici.

Drugi dan prebereš v dnevniku, da bo letos prejelo prvo sv. obhajilo približno dvatisoč otrok v tvojem mestu, da dosega kvota stroškov na otroka dva milijona, in ker je dva krat dva štiri, si obetajo tržaški trgovci in gostinci štiri milijarde zaslužka.

Miselni tok je naslednji; ker je prvo obhajilo samo enkrat v življenju, mora biti obleka izbrana, brez bomboniere in spominske podobice ali vsaj tiskane lista ne gre, obvezno je kosilo za sorodnike. (Po zatrjevanju kraških gostincev je ob takih omizjih vedno najmanj dvajset gostov). Vsi sorodniki in prijatelji so obvezani kupiti prvoobhajancu darilo, ki se bo kasneje morbiti prašilo na omari. Starši si bodo verjetno tudi morali kupiti novo obleko, da ne bodo zbledeli v splošnem blišču. Nujno potreben bo obisk pri frizerju, pa rože in filmi ... vse to bo iz prvega obhajila naredilo konzumistično godljo, ki se je bomo spominjali, če že ne drugače, zaradi potrošenega denarja.

Po tem pa spet ne bo treba naših otrok pošiljati k maši. »Kdo ga bo klical, ko pa noče vstati ob nedeljah! Pa naj se revček vsaj takrat naspi!«

Čez kaki dve leti bo še zadnji napor — birma. Potem pa bo verski folklori zadoščeno, tradicija je mimo, v cerkev bo marsikdo stopil šele ob poroki, če bo takrat cerkvena poroka še moderna.

Bojda bo! Saj je občutek slavlja neprimerno večji, če z rahlo napetim trebuščkom v beli obleki stopiš na sončno stopnišče cerkve kot pa iz matičnega urada v sivino ulice ...

JELKA CVELBAR

PESNIK IZ PREKMURJA

Dne 24. feb. 1940 sem — pravkar diplomirani slavist — zapisal v dnevnik: »Pali Berden, ki je ta mesec diplomiral na jusu, se je po dolgem razmišljanju odločil, da odide k jezuitom. Novica nas je spravila v največje začudenje in tudi iskreno žalost: Pali je odličen fant, družaben, stanoviten, neupogljiv, veder — škoda ga je.« In 3. marca: »Davi smo se toplo poslovili od Palija Berdena, ki jutri odide z Zagreb.« Bilo mu je 25 let, meni poldrugo leto več. Vse od jeseni 1934 sva rasla v Straži, ki ji je bil idejni vodja Lambert Ehrlich. Ko smo tista leta imeli kar dve akademski (tj. visokošolski) Katoliški akciji: mladčevsko KA Kristusa Kralja in stražarsko KA sv. Mihaela, je v našem imenu hodil k škofu Rožmanu gladiti trenja med njima Pavel Berden.

Danes, ko sem za toliko izkušenj, preizkušenj in spoznanj bogatejši, se moram svojim tedanjim besedam »škoda ga je« samo nasmehniti. Odšel je od nas, da se na svoji izbrani poti izoblikuje, utrdi in usposobi za delo v duhu Ehrlichove globoke vernosti.

Rojen 25. jan. 1915 v vasi Kóbilje tik madžarske meje, je bil 22. avg. 1947 v Zagrebu posvečen za duhovnika. Nastanil se je v Mariboru, od koder je hodil kot ljudski misijonar, voditelj duhovnih vaj in spovednik tja, kjer so ga potrebovali in kamor so ga prosili. Dvakrat se je znašel v zaporu. Postal je prvi provincial slovenskih jezuitov. Mi-dva sva se po tistem 3. marcu 1940 prvič in hkrati poslednjič srečala po 37 letih: na cvetno nedeljo 3. apr. 1977, ko ga je po koncu misijona v Sv. Križu pripeljal v hišo tamkajšnji župnik Jože Kunčič. Palija prvi hip nisem spoznal: zgubil je veliko las in v život je bil obilnejši; potem pa je med nama z ženo in njim zažuborela beseda ko nekdanj, ko smo bili v Ljubljani najboljši prijatelji. Umril je zadet od kapi 21 dec. 1981 v Mariboru. Čez mesec dni bi bil dopolnil 67 let.

Toda Pavel Berden ni ves umrl! Njegova glasno ali šepetajoče govorjena beseda desetletij ni za zmeraj utihnila. Mariborska župnija Sv. Magdalena je letos izdala v lični knjigi izbor njegovih pesmi z naslovom »Himne belih jagnedov« in s kratko predstavitevno besede

do pomožnega škofa Jožeta Smeja. Berden ni bil samo duhovnik in ljudski misijonar, ampak tudi pesnik, to se pravi človek z občutljivo dušo, ki ji je kdaj potrebna izpoved v izbranih besedah. Zbirka ima 120 strani in vsebuje 78 pesmi, ki so tematsko razdeljene v sedem ciklov: Po Njegovi sledi, Na ljubečih božjih dlaneh, Na božji nji-vi, Preteklost in sodanost, Za zakle-njenimi vrati (5 pesmi, naslov pove vse), Neopazne lepote in Priložnostne pesmi.

Prekmurje, najvzhodnejša slovenska dežela, ki je tisoč let svoje zgodovine preživela pod Madžari in je šele leta 1918 postala sestavni del Slovenije — ponovno odtrgan od nje za pet let: 1941-1945 — ni dalo, kolikor vem, naši poeziji nobenega vidnega lirika. Zato se upam zapisati, da je Pavel Berden prvi pesnik, ki se je z onkraj Mure napotil na slovenski Parnas. Seveda mu je bila poezija vse prej kot poglobitveni poklic. Toda če je bil kot oznanjevalec božje besede in Kristusov glasnik človek poguma in odkritosti, ni mogel biti v poeziji glasnik neresnice ali meglenosti. Mnoge njegove pesmi so samo v žlahtno besedo in privlačno obliko preleteli nauki katoliške vere in morale.

Zbirka »Himne belih jagnedov« odetih ta smreko, ki je padla za njen papir, kot je — da se skličem na nekoč zapisano Rebulovo misel — škoda smrek za premnogo pesniških zbirk, ki nam zelo malo ali celo nič ne povejo, ker so neumljive, igračkaste z besedami, pritlehne in samodopadljive. Berdenove pesmi so vsakomur umljive, vsebinsko povedne in kvišku usmerjene.

Uvodna pesem Kristusu je izpoved pesnikove vere, upanja in ljubezni ter začetek misijonskega poslanstva. Naslednje so prošnja k Bogu-Soncu zase in za soljudi. V njih prevladuje zdrava vedrina, klic vsem bližnjim in daljnim na skupno pot (Vsi smo šoferji), ob katero je Bog postavil zanesljive prometne znake. Pogoste so podobe iz narave: polja, dnevne ure, tekoče vode, zvezde, sneg, dete pred rojstvom — vse v povezavi z nadnaravnim svetom. Berden se zaupno in ljubeče pogovarja z Bogom in Marijo, čuti s soduhovniki, izpoveduje svoje težave, a tudi radosti.

Pavel Berden

Vidi rastočo goličavo okoli sebe in je »globoko bolan, / pa ne od jetike, od raka, / ne od hrane ali zraka, / od svojih bratov sem bolan. // Boli me neresno jemanje / obljub. danih pred oltarjem; / boli me neickreno ravnanje. / Boli izdajstvo.« Nasploh je v prvih treh ciklih podoba Berdenove domovine in njenih ljudi turobna. »Samo pogled navzgor me še rešuje,« pravi, obtežen z utrujenostjo in razočaranji.

Tudi cikel 15 pesmi Preteklost in sodanost, dasi bolj povnanjen, preveva bridkost: nekoč je bilo vse lepše in boljše, novi časi pačijo pokrajino in človeka, ki stare vrednote prodaja za zemeljske udobnosti in užitke. Zatem se pesnik ozre v podeželsko prirodo, ki mu s svojimi pojavi nudi novo snov za premišljanje o smislu življenja, o človekovi usodi, o povezavi med rodovi, pa tudi (Družinska pratika) med Slovenci. Zadnji del knjige so Priložnostne pesmi: religiozne, spominske, izpovedne, meditativne in pokrajinske (Gorički veter: blesteča slika Prekmurja!).

Pavel Berden je pesnil največ v kiticah in rimanih verzih. Tudi sonet mu je prišel prav. Nekatere pesmi pa imajo prosto obliko. Ne vem, koliko časa mu je ob dušnopastirskem in predstojniškem delu ostajalo za poezijo oz. za brušenje na papir vrženega. Dvomim, da bi bil sam utegnil misliti na zbirko. Ob rimah naj omenim le, da kot skrajni zahodni Bric Al. Gradnik tudi skrajni vzhodni Prekmurec Berden ni imel vedno ušesa za različne barve aja, eja in oja.

Vsebinsko bogastvo in pesniška resnoba jamčita »Himnam belih jagnedov« življenje, ki ga bo, upam, potrdila nova izdaja Živega Orfeja, »velike antologije slovenske poezije«.

Srečevanje

Kolikokrat sva se že srečala na tej beli poti!
 TI trpeč, v sebi vse gorje noseč,
 iz rane krvaveč, kamor Ti je moj zadnji meč
 postavil oltar (o ves rdeč
 od krvi!) — a Ti, a TI
 si me (svojega rablja)
 molče poklical k sebi
 (vedel, o vedel si, kako sem bolan)
 in TVOJA zlata sodna sablja
 mi je bila kašipot,
 kóđ gre pot,
 in TVOJA mučeniška dīan
 mi je nov dan
 kazala
 na óni strani
 belega
 peščenega
 morjá.

Pa sva šla.
 TI kakor goreča plamenica v nōči na peščini,
 jaz kakor nje senca
 (o kako neskončno neznatna je bila moja
 podoba v TVOJI bližini).

Šla sva ...
 Dolga, predolga je pot
 do tja,
 težka je pot.
 O-bela-pot-bolí-BOLI'BO LI'...

In sva šla — —
 šel si TI,
 jaz pa sem stal
 (čakal sem, da me odrešiš).
 Korak za korakom si se mi oddaljeval,
 in jaz sem rasel, RASEL, R A S E L ...
 (Postal
 sem kakor — — TI.)

Pa sem šel
 in TE
 preklinjajoč
 v srce — —
 zaklal.
 (Zakaj, o zakaj si me meni dal!)

 JAZ sem TE zaklal!

In glej:
 tedaj sem postal
 spet
 neskončno neznatna senca TVOJE svetle
 plamenice — —

a bil sem s a m
 (jokal, jokal sem vase, kakor joka otrok v
 materino naročje);
 upil sem besede, ki si mi jih bil dal,
 da bi me po njih spoznal
 kot mati svojega otroka
 (o iskal, ISKAL, I S K A L
 sem
 TE
 pousod:
 med rožami
 in med morji
 in med drevesi
 in med stroji
 in med ženskami
 in med knjigami ...).

 TI pa si se mi nenadoma
 — — glej, čudno! — —
 oglasil
 iz mene.
 Poklical si me po NAJINEM skupnem imenu.
 In spet je bilo use kot prej ...
 In spet je bilo use kot vedno ...

O kolikokrat sva se že srečala na tej beli poti!
 TI trpeč, v sebi vse gorje nosèč,
 iz rane krvaveč, kamor TI je moj zadnji meč
 postavil oltar — —
 jaz — — TVOJA senca — — neskončno
 neznatnen,

pa vendar
 v sebi
 mogočen vladar.

 Kdaj, o kdaj
 me boš poklical spet nazaj — —
 da bova eno!

Kolikokrat se bova še srečala na tej beli poti?

Sv. Ciril in Metod

»Blagovestnika z Vzhoda« je naslov dramskemu delu, ki so ga ob 1.100-letnici smrti sv. Metoda izvajali 5., 7. in 8. julija na prostem na repentabskem griču pri Trstu. Igro, ki jo je napisal Ivan Artač, je režiral Adrijan Rustja. Nastopilo je preko 50 izvajalcev. Tako smo se tudi Slovenci v Italiji vključili v niz prireditev, ki so jih na raznih krajih pripravili v spomin pomembne Metodove obletnice in o katerih smo poročali že v prejšnji številki.

JOŽEF GODINA — biseromašnik

V domu šolskih sester v Pliberku na Koroškem je praznoval biserno mašo duhovnik Jožef Godina. Rodil se je leta 1898 v Bistrici v Prekmurju, posvečen pa je bil 29. junija 1925 v Ljubljani, kjer je v začetku urejeval Katoliške misijone. Leta 1941 se je umaknil v Rim, kjer je ostal do leta 1948. Od tod je šel med slovenske izseljence v Ameriko. Na Koroško se je vrnil leta 1969, ko je stopil v pokoj.

NOVA AVTOCESTA

Sredi junija so v Sloveniji odprli nov odsek avtoceste med Ljubljano in Naklom pri Kranju. Odsek so gradili dve leti in pol. Stal je deset milijard dinarjev.

Metodovo slavlje na Repentabru v začetku letošnjega julija. Med predstavo zgodovinske igre »Blagovestnika z vzhoda« so nastopili tudi plesalci

ANTON POŽAR — zlatomašnik

30. junija je praznoval zlato mašo duhovnik dr. Anton Požar, nekdanji ravnatelj Malega semenišča v Vipavi. Rodil se je v vasi Petelinje pri Pivki leta 1912, študiral je v škofovih zavodih v Šentvidu, v duhovnika pa je bil posvečen pri Sv. Justu v Trstu leta 1935. Slavljenec se je vedno živo zanimal za usodo Slovencev v Italiji, zato ima tudi med nami veliko prijateljev. Iz srca mu čestitamo in kličemo na mnoga leta!

KALIST LANGERHOLZ — zlatomašnik

V Chicagu v ZDA je 19. maja letos praznoval 50. obletnico mašniškega posvečenja profesor v pokoju in župnijski pomočnik pater dr. Kalist Langerholz. Rodil se je 21. januarja 1911 v Beljaku na Koroškem, novo mašo pa je opravil 7. julija 1935 v Mariboru. V Ameriko je odšel leta 1945.

† JULIJ SLAPŠAK

V ZDA je v soboto, 1. junija, umrl v 83. letu starosti duhovnik Julij Slapšak. Rodil se je v Lescah pri Bledu, v duhovnika je bil posvečen v Ljubljani leta 1925, v ZDA pa je odšel leta 1932. Na njegovem pogrebu v petek, 7. junija, je pridigal škof Edvard Pevec.

KANCLER KOHL V LJUBLJANI

Med svojim obiskom Slovenije se je zahodnonemški kancler Helmut Kohl sestal tudi z ljubljanskim nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem. Kancler je po kratkem pogovoru z nadškofom prisostvoval sv. maši v kapeli nadškofijske hiše.

VINKO LEVSTIK — 60-letnik

13. julija je obhajal 60-letnico hoteliir Vinko Levstik, nekdanji lastnik hotela Bled v Rimu. Pred kratkim se je preselil v Gorico in prevzel znani Palace Hotel v samem mestnem središču.

V sugestivnem okolju repentabskega griča so igralci takole odnesli Metodovo truplo v Marijino cerkev, iz katere se je oglašal mrtvaški zvon

Cossiga o nas

Novoizvoljeni predsednik italijanske republike Francesco Cossiga je v nastopnem govoru dejal med drugim, da »vključuje naša država druge skupnosti, ki imajo drugačno zgodovino, drugačno kulturo in drugačen jezik. Tudi slednje z enako pravico sestavljajo republiko, v kateri najdejo in morajo dobiti sredstva za bogatitev svojih značilnosti in za zaščito svojih specifičnih pravic...« Vsekakor je menda prvič, da je kak predsednik italijanske republike priznal, da živijo v okviru italijanske države tudi druge skupnosti in da jih je treba primerno zaščititi.

REPENTABOR

Ob zaključku sezone je bil v prostorih Kraškega muzeja v Repnu koncert, ki so ga pripravili otroški in mlajši mladinski zbor »Zvonček«, ženski pevski zbor »Repentabor« ter ansambel »Burja«. Koncert je bil v nedeljo, 16. junija. Vodil ga je domači župnik Tone Benedičič.

Dr. PAVEL APOVNIK — 50-letnik

Dvorni svetnik dr. Pavel Apovnik, po poklicu pravnik in vidna osebnost v koroškem javnem življenju je pred kratkim slavil 50. rojstni dan. Leta 1975 je kot kandidat KEL kandidiral v koroški deželni zbor in dosegel največje število glasov, kar jih je po vojni dosegla kaka koroška slovenska lista.

Slovensko prosvetno društvo »Kolonkovec« - Ženjan 46 je ob priliki kresovanja, ki ga pripravljajo vsako leto o kresu, priredilo letos tudi razstavo starega kmečkega orodja

Prof. Fulvio Salimbeni (desno) je konec maja predstavil v DSI knjigo Pietra Zovatta (levo) o cerkveni zgodovini Trsta

UTRINKI DUHOVNE RASTI

Za Veliko noč je pod gornjim naslovom izšla v Kanadi knjiga, ki jo je pripravil Vilko Čekuta. Gre za kroniko župnije Marije Pomagaj v Torontu in za prikaz njenega 30-letnega delovanja. Knjigo so napisali razni avtorji, uvodni članek pa je napisal škof Alojzij Ambrožič.

NAŠI EMIGRANTI V ARGENTINI

Zveza beneških izseljencev iz naše dežele je v nedeljo, 19. maja, doživela pomemben dan v Buenos Airesu v Argentini. Tam so namreč tistega dne postavili temeljni kamen novega sedeža te organizacije v Buenos Airesu. Slovesnosti se jo v imenu beneških izseljencev udeležil Ferruccio Clavara. Predsednik izseljeniškega društva v Buenos Airesu je Remigio Topatigh.

25 LET SLOVENIKA

22. novembra bo poteklo točno 25 let od ustanovitve Slovenskega zavoda v Rimu. Velike zasluge za njegovo ustanovitev ima pokojni p. Anton Prešeren. Danes je duša zavoda njegov rektor dr. Maksimilijan Jezernik.

† IVAN STANIČ

Na domu v Trstu je v noči od 9. na 10. julij preminil šolnik, inženir Ivan Stanič. Devetega avgusta bi bil praznoval 85. rojstni dan. Izhajal je iz revne tržaške družine, študiral pa je na realki v Ljubljani in Idriji. Leta 1925 je diplomiral iz gradbenega inženirstva v Bologni. Pred razpustom je bil cenilec v številnih slovenskih denarnih zavodih na Primorskem in pri zavarovalnici RAS. Po obnovitvi slovenskega šolstva v Trstu, se je posvetil poklicu profesorja. V industrijski šoli v Rojanu je bil od 1. oktobra 1949 do upokojitve 30. septembra 1967 profesor matematike in fizike. Od leta 1955 do 1967 pa je bil v Rojanu tudi ravnatelj. Bil je med ustanovitelji slovenskega gospodarskega združenja v Trstu.

† Dr. ANTON BAJEC

V Ljubljani je v prvi polovici junija umrl ugledni slovenski jezikoslovec prof. dr. Anton Bajec. Bil je član SAZU in upokojen profesor za slovenski knjižni jezik na filozofski fakulteti v Ljubljani. Rodil se je leta 1897.

TRŽAŠKI OKTET

Tržaški okteti, ki ga vodi Janko Ban, je v četrtek, 13. junija, nastopil v avdienci dvorani na Kvirinalu v Rimu in zapel pred predsednikom Pertinijem štiri pesmi. V imenu pevcev je predsednika republike pozdravil Boris Pangerc.

Pihalni orkester »Breg« je imel na dvorišču Mladinskega doma v Dolini celovečerni koncert ob prazniku vaškega zaveznika sv. Urha

»PRIMORSKI ČAS PRETEKLI«

Pred kratkim je izšla knjiga goriškega zgodovinarja Branka Marušiča, ravnatelja Goriškega muzeja na gradu Kromberk, z naslovom »Primorski čas pretekli«. V knjigi so zbrani prispevki o primorski zgodovini, predvsem o obdobju od srede prejšnjega stoletja do prve svetovne vojne.

SENJAM BENEŠKE PESMI

Na Ljesah v Benečiji je bil v dneh od 14. do 15. junija dvanajsti senjam beneške pesmi, ki ga je priredilo kulturno društvo Rečan. Na njem so izvajali izvirne popevke v beneškem narečju. Razveseljivo je, da se je tega praznika udeležilo veliko število mladih.

SPOMINSKA MAŠA V VETRINJU

Sedem koroških duhovnikov je v petek, 31. maja, darovalo v vetrinjski cerkvi sv. mašo v spomin vseh tistih, ki so jih leta 1945 s tega kraja odpeljali v smrt.

OBČINSKI ODBORNIKI KEL

Na občnem zboru Kluba slovenskih občinskih odbornikov na Koroškem so konec junija izvolili novega predsednika v osebi pliberškega mostnega svetnika Frica Kumra - Črčoja. Klub združuje vse slovenske občinske odbornike, izvoljene na listi KEL (Koroška enotna lista). Prejšnji predsednik je bil Filip Warasch, ki je Klubu načeloval celih dvanajst let.

FESTIVAL V ŠTEVERJANU

6. in 7. julija je bil v Števerjanu pri Gorici 15. festival domače glasbe, ki sta ga priredila društvo F.B. Sedej in ansambel L. Hlede. Na obeh večerih je skupaj nastopilo 18 ansamblov. Za izvedbo sta bila ex aequo nagrajena ansambel TAIMS z Opčin in RŽ iz Kranja. Za melodijo je prejel nagrado Franci Zeme iz Vojnika, za besedilo pa Ivan Malavašič.

VISKORŠA

V nedeljo, 2. junija, je bil v Viskorši v Benečiji tradicionalni obred »poljubljanja križev«. Pri cerkvi sv. Trojice so se po stari navadi zbrali ljudje iz Terske, Karnajske doline in iz Kobarida. Pri sv. maši so se križi iz različnih krajev dotaknili v znak sprave. Velike zasluge za ožvitev tega obreda ima viskorški župnik pre Arturo Blasutto.

SLOVENSKI HAMILTON

V Hamiltonu v Kanadi je pred meseci izšla nova učna knjiga slovenskega jezika z naslovom »Drugi korak«. Za slovensko šolo jo je izdala Darinka Ferletič s podporo ministrstva državnega tajništva v Kanadi. Knjiga velikega formata obsega 206 strani in je bogato ilustrirana.

Slovenska prosveta in Zveza slovenske katoliške prosvete

razpisujeta

XI. tekmovanje zamejskih amaterskih odrov

MLADI ODER

Tekmovanja se lahko udeležijo amaterski odri, ki delujejo v naši deželi.

Tekmovanje traja do konca leta 1985. Izid bo javno razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku februarja prihodnjega leta.

Skupine, ki se nameravajo udeležiti tekmovanja, morajo javiti svojo udeležbo enemu od obeh prirediteljev.

Predstave prijavljenih amaterskih odrov bo ocenjevala komisija, ki jo sestavljajo gledališki izvedenci in po en predstavnik vsake organizacije.

Mnenje komisije je dokončno in nepreklicno.

Za vsa podrobnejša pojasnila in prijave se je treba javiti na naslov SLOVENSKA PROSVETA, Trst, ulica Donizetti 3, tel. 768-189 ali pa ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE, Gorica, viale XX Settembre 85.

Koprski pomožni škof Metod Pirih je maševal v Boljuncu na dan vaškega zaveznika sv. Janeza Krstnika

IZ SLOVENSKE PUBLICISTIKE

ČE JE STANDARD LJUDI PRIZADET

Beograščani namerno kvarijo avtomate za žigovanje vozovnic v avtobusih mestnega prometa. Namera je jasna: kontrolor potnikov ne more kaznovati zaradi brezplačne vožnje, ker avtomati pač ne delujejo. In tako se Beograščani v svojih zelencih vse bolj množično vozijo brezplačno.

Površna sodba o tem pojavu bi vsekakor bila, da gre za vandalizem, vendar ga ekonomska politika pravilno postavlja v kontekst sedanjih gospodarskih in socialnih gibanj. Življenjski standard prebivalcev našega glavnega mesta je že tako prizadet, da mnogi preprosto nimajo več denarja za prevoz. Uradna politika se rada pohvali z dejstvom, da se je življenjska raven v zadnjih letih znižala 35 do 40 odstotkov, navzlic temu pa ni več štrajkov, socialnih nemirov itd. To je seveda res in nedvomno dokazuje nekatere specifične kvalitete našega političnega sistema. Toda po drugi strani je ta samohvala dvorezen meč, saj prezre, da se v ozadju tega navideznega socialnega miru dogaja marsikaj, kar bi nas moralo globoko zaskrbeti. Kdo še ni slišal izjave, ki je postala že skoraj metafora določene razsežnosti sedanje stvarnosti: »Delam, kolikor me plačajo.« Pisec teh vrstic je skoraj dve uri čakal, da mu odpravijo manjšo napako na televizorju, medtem ko so se delavci pre-

del družbenega gospodarstva v svoji vsakdanji praksi še nekakšno svoje »podzemlje«, v katerem se prelivajo milijarde in milijarde dinarjev in deviz, o katerih uradna statistika seveda ne ve nič. Zanimiv je podatek, da so osebni dohodki zdrknili že krepko pod polovico vseh prejemkov prebivalstva. S tanjšanjem plačilnih kuvert smo tako v praksi dosegli prav nasprotno, kar smo v stabilizacijskem programu zapisali kot cilj: krepitev vseh motivacijskih dejavnikov za boljše in uspešnejše delo in delovanje ekonomskih zakonitosti na tem področju. V zadnjem času je sicer tudi uradna gospodarska politika prišla do ugotovitve, da je takšna pauperizacija prebivalstva tudi ekonomsko škodljiva, vendar očitno nihče nima pravih receptov, da bi kaj spremenil.

(B. Jež, DELO, Lj., 9.2.85)

SVETO PISMO TUDI ZA ATEISTE

Zanimiv predlog religiološke sekcije Marksističnega centra pri CK ZKS. O tem piše Teleks:

Sveto pismo je tudi izven svojega religioznega vidika pomembna svetovna literatura. Ko so Bertolda Brechta, ateista in komunista, ki je (vsaj v določenem razdobju svojega ustvarjanja in ne vedno v prid umetniški prepričljivosti) poskušal marksistično metodo kar neposredno preliti v svoje dramatično ustvarjanje, некоč vprašali, katero knjigo najbolj cenil, je odgovoril: »Ne boste verjeli, Sveto pismo!«. In v svoje umetniške stvaritve je pogosto, čeprav čisto sekularno, vnašal religiozno motiviko, tako v dramatiko.

Že pred časom je bila v religiološki sekciji Marksističnega centra pri CK ZKS sprejeta zamisel za pobudo slovenskim založnikom, naj izdajo ustrezen izbor iz Svetega pisma, s komentarjem in zgodovinsko razlago, tudi za »ateiste«, kar naj bi v perspektivi storili tudi z nekaterimi drugimi verskimi knjigami, ki so bile v drugih predelih sveta povezane z nastankom pomembnih kultur oziroma civilizacij. Namenjeni naj bi bili tistim Slovencem, ki se za vsebino zanimajo predvsem s kulturnega in nereligioznega stališča. Morda lahko ob tej priložnosti spomnimo tudi na to pobudo.

Franc Pristovšek (Teleks, 7.2.85)

KULTURNI BOJ V SLOVENIJI 1984/85

— Jugoslovanski časopisi odmevajo od »razrednega boja v "kulturi"«. Politiki in novinarji delijo etikete na račun intelektualcev, opozicije v kulturi, disidentovskih skupin itn. Svojevrstni učinek te ravni so tudi politični procesi v Sarajevu (Šešelj) in v Beogradu (šesterica oz. trojica).

— Vrstijo se pozivi partijskemu članstvu, naj vendar »odgovori« na desničarske in protikomunistične ekscese, ki so nastali zaradi delovanja intelektualskih skupin, ki so objektivno (če ne tudi subjektivno) orodje v rokah tujih agentur, ki izkoriščajo jugoslovansko politično in gospodarsko krizo in malodušje oz. preveliko širokosrčnost posameznih vodstev.

— Ponavljajo se napadi na revije in pisatelje, kot smo jih poznali v petdesetih in šestdesetih letih, pri tem se ponavljajo tudi metode: Edvarda Kocbeka so odstranili iz državnega položaja, »ker je bil slab pisatelj«, beogradske profesorje in četverico iz ljubljanske FSPN so izključili iz pedagoškega procesa »iz strokovnih razlogov« ali namera s pomočjo »notranje diferenciacije«; revije širijo »kulturni teror«.

Kadrovska politika, ki je v rokah političnih vodstev, skrbi, da tudi v področju ožje kulture prihajajo na vodilna (vsaj bolj izpostavljena) mesta politične osebnosti, v skrajnem primeru pa kulturno-politične »dvoživke«, ki se naslanjajo predvsem na politične centre moči in njihove direktive. Včasih se dogaja, da ti kulturni funkcionarji, ki so na svoja mesta prišli po milosti politike, »izdajo« svojega »delodajalca«; še pogosteje pa s svojo politično »zaslombo« dosežejo zase »kulturna priznanja« in poslej delujejo celo kot predstavniki kulture. Osnovno je vendar to, da politika v večini primerov nadzoruje kulturo.

Slovenska politika — tako vse kaže — je do nedavnega mislila, da se z zmago v kulturi potrjuje na strateškem področju. Da je bila kultura odločilnega pomena za konstituiranje slovenskega in tudi drugih slovanskih narodov — o tem sem že pisal, med drugimi pa se je v zadnjem času s podobno mislijo oglasil tudi Milan Kundera. Te dedičine se je politika hotela in morala polastiti, če je hotela voditi narod in mu razsvetljevati prihodnost. Zdelo se je, da velja geslo: »kdor zmaga v kulturi, je zmagal nad Slovenijo!« Vendar vse kaže, da bo kultura slovenski Waterloo.

V pripravi je knjiga

SLEDOVI DRAGE

Vsebuje dnevnik iz Drage, ki so jih v letih 1966-1984 napisali Vinko Beličič, Vinko Ošlak, Boris Pahor in Alojz Rebula. Knjiga izide ob 20-letnici študijskih dni in jo bodo predstavili na prvi dan Drage v petek, 30. avgusta.

stopali, se pogovarjali in malicali. Na zahtevo, naj mu takšen odnos pojasni, so mu hladnokrvno odgovorili, da se tudi hitreje in boljše storitve ne bi poznale na njihovih plačah. Toda steklenica konjaka ali nekaj bankovcev marsikaj spremenijo. In tako ima velik

Kulturni sektor je pri nas blokiran, ker proizvaja neprijetne ideje. Toda prav neprijetne ideje so tiste, ki ženejo razvoj t. i. razvitih.

(Dimitrij Rupel
Sodobnost, Lj., št. 85, str. 459)

FILOZOF B. MAJER ODGOVARJA D. RUPLU

Dimitrij Rupel je očitno obseden od ideje, da mora braniti avtonomnost kulture, znanosti, umetnosti, posebej pa še pisateljev pred naraščajočo ideološko represijo in vsakršnim oblastniško ideološkim monopolom partije in države. To dela v imenu obrambe mišljenjskega pluralizma že nekaj časa z izjemno vztrajnostjo, doslednostjo in plodovitostjo, ne pa vedno tudi z enako izjemnim razumevanjem političnih procesov v naši družbi ...

Ko na primer razmišljam o tem, kako organizirati odprte javne tribune, da bi čimbolj uspešno dosegale svoj namen (t. j. odkrito, javno razčiščevanje različnih dilem, konfliktov in problemov našega današnjega in jutrišnjega razvoja), si Rupel sploh ne more predstavljati, da bi mi šlo za kaj drugega kot za to, da hočem »skrbno izbirati ne samo predavatelje, temveč tudi publiko«, postavlja čujave pri vhodu v Cankarjev dom, da bodo preverjali poslušalce, da zahtevam kontrolirano »usmerjeno« diskusijo v javnih tribunah, kolikor ne sploh njihovo ukinitvev ...

(Naši razgledi, 10. maja 85)

POLEMIKA O SREČANJU FAKULTET

Koordinacijski odbor Srečanja filozofskih in filoloških fakultet SFRJ je poslal dopis predsedstvu SFRJ in ZKJ ter zveznemu sekretarju za notranje zadeve. (Srečanja prirejajo že 9 let). Povzemo odlomke po Mladini (18.IV.85):

To, da smo se hoteli pogovarjati o dogodkih leta 1968, o problemih funkcioniranja družbenopolitičnega in ekonomskega sistema, so si mnogi razlagali kot našo pripravljenost za destruktivno delovanje in sejanje nezaupanja v to družbo, njen sistem in ZKJ.

Pripadniki službe državne varnosti SNZ so se letos vsestransko potrudili, da bi striktno kontrolirali vse referate in diskusije, premetavali so sobe udeležencev Srečanij ter posredno in neposredno ustvarjali psihozo strahu in medsebojnega nezaupanja med udeleženci Srečanij. Boli nas nezaupanje, ki je bilo pokazano do študentov, in dvom v njihovo pripravljenost na ustvarjalni angažma pri reševanju problemov naše družbe. V nasprotju z vsemi dvomi in nejevero so študenti šest dni živeli v skupnem duhu in se pogovarjali o svojih temah. Naš dialog je bil demokratičen in odprt, brez etiketiranja, sklicevanja in nizkih strasti. Mnoge teze, ki

so bile podane, so bile podvržene kritiki, vendar zaradi tega nismo bili užaljeni, temveč nas je vodilo k skupnemu cilju. Zbranim študentom iz Ljubljane, Zagreba, Zadra, Sarajeva, Novega Sada, Beograda, Niša, Prištine in Skopja sta bili tuji vsakršna netolerantnost in izključnost. Odločno smo proti poskusu šovinizacije in stalinizacije mladine, zapiranju, nedemokratičnemu dialogu, privatizaciji in zlorabi medijev.

Radi bi se zavzeli, da bi bil duh, izražen na Filozofijadi, bolj prisoten tudi na družbeni sceni. Verjamemo, da bi nam bilo v tem primeru vsem nam mnogo lažje priti do pravih rešitev. Menimo, da pogovor brez predsodkov, medsebojno spoštovanje in skupni duh morajo biti principi vsakršnega družbenega občejanja. Nam je bilo to na žalost letos onemogočano, saj je bilo storjeno vse, da bi se Srečanja odvi-

V pripravi je zbornik

DRAGA '84

s predavanji in debato lanskih študijskih dni.

jala v atmosferi pritiska in nesvobode mišljenja.

Hočemo in moramo verjeti, da v tej deželi še vedno kdo spoštuje mnenja, prizadevanja in ideale mladih ljudi ter njihovo pripravljenost na borbo za socializem in samoupravljanje, za bratstvo in enotnost. Nočemo in ne moremo biti instrumenti v rokah tistih sil, ki nočejo, da bi se pokazale vse prednosti svobodne izmenjave mnenj med mladimi ljudmi. Hočemo verjeti, da v tej deželi prevladuje duh tolerance in odprtosti, ne pa policijska in birokratska represija, ki smo ji bili letos še posebej podvrženi.

ČASNIKARSKA SVOBODA

Darko Štrajn piše o seji komisije CK ZKJ za informacijsko-propagandno dejavnost ter sekcij za obveščanje in javno mnenje. Vprašuje se: »v kolikšni meri je samoupravna demokracija presegla meščansko demokracijo, t. j. v kolikšni meri je relativno svobodo obveščanja v meščanski družbi nadomestila z malo manj relativno svobodo obveščanja v samoupravljanju.«

Nato citira dve izjavi. Predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije je na seji rekel tole: »ima v naših glasilih čedalje več besede poseben tip intelektualcev 'herojev'..., ki z besedo menda utirajo nove poti in odpirajo nova obzorja v jugoslovanski politiki in na socialnem področju, namesto da bi ta prostor v listih namenjali resničnim junakom dela, delavcem samoupravljalcem.«

Ruža Bak pa: »se je postavila proti zagovornikom 'svobodnega novinar-

stva.' Takega novinarstva namreč ni nikjer v svetu, zato kaže zahtevati tudi od naših novinarjev naj se posvečajo predvsem razvoju socializma in samoupravljanja.«

»Zdaj torej vemo,« ugotavlja D. Štrajn, »kakšen mora biti novinar, ki ga potrebuje »sodobna jugoslovanska družba«... Zdaj, ko vse vemo, je treba samo še predelati obstoječe novinarje, namesto "intelektualcev" pa izdelati potrebi ustrezne.«

ALI STE VEDELI!!!

... da je od davnega leta 1971 pa do 31.12.1982 bilo v Jugoslaviji nedokončanih 22.939 investicij?

... da v 89% pogodb, ki smo jih podpisali z našimi zahodnimi tehnologijodajalci, obstajajo členi, po katerih smo se obvezali, da izdelkov s to tehnologijo ne bomo izvažali na zahod?

... da v Jugoslaviji še vedno trošimo preveč, čeprav smo na 102. mestu v svetu po osebni potrošnji (in na približno 30. mestu po narodnem dohodku)?

... da je vsak dan 800 tisoč zaposlenih bolnih, 400 tisoč na sestankih, 180 tisoč pa šoferjev službenih vozil (kar stane prav toliko kot aktivni del naše JLA)?

... da delamo v Jugoslaviji od 365 dni 250 dni, da pa v državah, pri katerih smo si izposodili večji del sedanjih (nevrnjenih) kreditov več kot tristo dni v letu!

... da so v preteklem letu morali psihiatri v naših zavodih urgentno intervenirati 1,7-milijonkrat, in da Jugoslovani požremo vso proizvodnjo domačih pomirjevalnih tablet, ki je komaj polovica naših letnih realiziranih potreb?

D. SAVOV
(Mladina, Lj., 18.IV.85)

SKRB ZA ZNANOST

V preteklosti smo denar, namenjen razvoju domačega znanja, porabili za nenačrtno nakupe tujih licenc in tehnologij, zdaj pa ga nimamo ali pa ga ne znamo najti. To, da ima na primer ljubljanska univerza povsem izrabljeno opremo za znanstveno-raziskovalno delo (s podobnimi težavami se, žal, ubada tudi večina drugih znanstvenih institucij), čeprav je po svoji vlogi zibelka domače znanosti, ni le nesmisel, temveč zelo popačena zrcalna podoba najširše družbene skrbi za razvoj domače znanosti. Dodajmo k temu samo še to, da od domače znanosti pričakujemo, da bo pomagala dolgoročno preporoditi naše gospodarstvo in da se bomo tudi z njeno pomočjo izvlekli iz sedanjih gospodarskih težav, pa ji kljub temu za delo ne ustvarjamo niti osnovnih materialnih možnosti.

(Delo, Lj., 23.II.1985)
(Sobotna priloga, uvodnik)

Pustite nam rože po našim sadit

Poleti 1984 je izdalo Založništvo tržaškega tiska knjigo pesmi **Pustite nam rože po našim sadit**. To so pesmi, ki so jih v desetih letih zapeli na senjamu beneške pesmi, ki ga prireja Kulturno društvo Rečan iz Les.

V uvodni besedi v knjigo je Kulturno društvo Rečan zapisalo v beneščini naslednje misli, ki jih bom podal v knjižni slovenščini:

»Senjam beneške pesmi je začel z besedo "noč", ki je naslov prve pesmi, ki je bila zapeta na sv. Jakob leta 1971, in res, velika, mrzla, huda noč je bila v beneških dolinah. Mladi so se vedno bolj izgubljali po svetu, stari doma pa so po sili zapuščali grunt, ker je primanjkovala moč, naša slovenska kultura ni več rodila in vse je kazalo na konec našega rodu.

Senjam je prišel ko iskra in je précej nastal plamen, in že v prvih besedah je povedal, kaj in kako misli delati: 'Pustite nam rože po naše saditi'... 'Tako naprej' je naslov zadnje pesmi desetega leta našega 'sejma', ker smo vsi danes razumeli, da je za ohranitev našega malega naroda potrebna kultura ...«

Že omenjeno prvo pesem **Nuoc** je zapela Elda Vcgrig in v njej pravi:

»Ne videm vic ubednega, ki mi gre pruot
an de se smieje.
Vic na morem se posmejat,
bit vesela za vse judi.
Ku zviezda ist bi rada bila ...«

Senjam se je torej začel leta 1971 in je bil v desetih letih vsako leto, samo dvakrat je odpadel: leta 1974 je Kulturno društvo Rečan pripravilo Božični koncert naših starih pjesmi, zato ni moglo misliti na senjam; leta 1975 pa je odpadel zaradi potresa, ki je 6. maja hudo prizadel Benečijo. Komaj pa so si malo opomogli, so ga spet obnovili in ga še vedno nadaljujejo.

Marija Mislej: Lampare

Leta 1984 je izdala v Gorici v samozaložbi tržaška pisateljica Marija Mislej novo knjigo črtic z naslovom **Lampare**. To je že njena tretja knjiga črtic, predstavila pa se je že leta 1976 s knjigo **Morje, ribe, asfalt** skupaj z Ireno Žerjal (gl. Mladiko 1982, 138-39).

V novi knjigi **Lampare** je 40 drobnih črtic — od ene do dveh strani —, ki so razdeljene v štiri enake razdelke z naslovi: Tihi izseki, Svetle baklade, Beli kosmiči, Venter. Vendar ta razdelitev z naslovi ni bistvena, saj se motivi prepletajo. Gre za izrazito čustveno vsebino brez večjih zunanjih dogodkov. Pisateljica uči v Kanalski dolini, v tuji vasi, kjer se ne počuti dobro. Ponoči misli na tamburico iz otroških let: »In sedaj mi poje v tej noči, v tem mrazu, kjer nisem nikomur ne brat ne sestra, nič, le tujec, navadna smet na cesti.« V isti črtici si želi, naj

Da je senjam Benečijo prebudil, kažejo pesmi v tej knjigi. Vseh pesmi je 81 in 7 nabožnih, ker so leta 1973 zapeli samo cerkvene ali nabožne pesmi v cerkvi sv. Marije v Lesah. Vsako leto so zapeli od 7 do 14 pesmi, vseh avtorjev je 30, moških in žensk, za melodijo pa je poskrbelo 16 godcev in glasbenikov. To je velika številka, če pomislimo, da je bila pred tem »noč«. Uspešnejši pesniki so: Bergnach Francesco od Sv. Lenarta, ki je zložil 10 pesmi in oskrbel tudi glasbo; Valentin Birtig, kanonik v Čedadu, ima 5 pesmi; Cernetig Marco iz Cernece - Srednje 5 pesmi; Chiabudini Luciano iz Scigel 7 z glasbo; Clodig Aldo iz Hlocja 12 pesmi; Predan Izidor iz Gorenjega Barda 6 pesmi in Luszak Rinaldo iz Grmeka 4 z glasbo. Mož je medtem umrl in po smrti mu je 1972 Rečan izdal pesniško zbirko **Narava an ljudje moja ljubezan**. Brez senjama bi do zbirke ne prišlo. Prav tako je 1983 izdal pesniško zbirko Valentin Birtig pod naslovom **Spomini na dom**.

O čem pojejo? Veliko o izseljevanju, kamor morajo za kruhom. Vsi mislijo, da se bodo vrnil, ko bodo dovolj zaslužili, toda mnogi se v rudnikih in drugod ponesrečijo in jih domači zaman čakajo, ali pa se vrnejo in ne najdejo več staršev, nekdanja izbrana dekleta pa so se poročila z drugimi. Opevajo Benečijo, ki je siromašna, a lepa, kdor zna opazovati naravno lepoto; saj je dovolj, da sta sedela ob »naši Rieki« in bila srečna. Sreča je tudi v zakonu, če se mož in žena razumeta.

Vsi pojejo vsak v svojem narečju, samo Izidor Predan je zapel leta 1980 pesem **Bodi moč** v knjižni slovenščini. Narečja se vsi krčevito držijo, čeprav znajo nekateri tudi knjižni jezik. Leta 1981 se je pridružil tudi pesnik Rino Chinese iz Njivice v Reziji in zapel to in naslednje leto po dve pesmi v rezijanščini. Pri njem je tudi posebna abeceda. Iz knjige je očitno, da je senjam beneške pesmi že veliko Benečanov prebudil, poslušalcev in tudi ustvarjalcev. Namen je bil torej dosežen.

ji posveti vsaj ribiška lampara: »Če svetiš v tej noči ribičem, posveti še k meni, lampara, zlij svojo luč v mojo sobo, ki ji ni konca, obsij ta visoka steklena okna, podobna onim v Cankarjevi in Murnovi cukrarni, da me ne bo tako zeblo vsaj to noč.«

To je nekako osnovno razpoloženje vse knjige, vendar je v njej tudi nekaj svetlih trenutkov: poleti bi bila rada en dan sama na barkovljanski obali; želi si, da bi ostal sen kresne noči vse leto v njej; gozd v Kanalski dolini še ni uničen; rumeni metulj ji je naznanil pomlad; zacvetel bo encijan; tudi v zakotno vas je posijalo sonce.

Rada bi, da bi ostalo vsaj hrepenenje v njenem srcu, obiskala je jezero, ki so ga ljudje ukanili kot njo, pri pospravljanju je našla v predalu njegovo pismo in ugotovila, da ga še vedno ljubi. Prijateljici ponese na grob ci-

klamen, v soboto popoldne je najlepše, ker je ne preganjajo službene dolžnosti.

V drugem delu knjige je več žalosti in pesimizma: vlak je povozil pozimi srnico; pesnica je polna ljubezni, a je ne more oddati; smili se ji mati, ki jo je mož zapustil; rožo bo nesla starki v dom za ostarele; muči jo samota, podobna je osamelim gnezdovim pozimi; starček ji je poklonil izrezane planike; ledene rože na oknih ji pomagajo živeti.

Pozimi je obiskala Prešernovo Vrbo, ugotovila je, da je na svetu še dosti dobrote; moderna kultura je postala potrošniško blago; v rudniški vasi misli zvečer o domovini; rudarja so odpustili, ker je odšel med delom na kavo; otroci v šoli so brez toplote ljubezni; ona je zvečer zdrobljena v črepinje, pojoča školjka ji blaži življenje v tuji vasi.

Ob teh osebnih problemih se na kratko ozira tudi na svetovne: denarne stiske ovirajo ljudi pri dosegu ciljev; ljudje uničujejo gozdove, po barkovljanskem bregu rijejo buldožerji, avtomobilske ceste pokrivajo polja; koroški Slovenci so zapostavljeni; beneška dekleta se izseljujejo; možje zapuščajo žene; stari se dolgočasijo v domovih za ostarele; vojne grozote divjajo po vseh celinah.

Cela vrsta osebnih in splošnih vprašanj in težav, ki jih pisateljica srečuje na svoji poti, zato jo prizadevajo, zato je vsa nesrečna in pesimistična in vidi življenje v temni barvi. V daljših črticah so lepi opisi pomladanske in zimske narave, veliko je v njih cvetlic in ptičjega petja, veliko domotožja po barkovljanski obali in morju, krajši spisi pa so bolj skice kot razvite izpovedi. Na vsak način je Mislejeva s knjigo *Lampare* dokazala, da je napredovala v izpovedi, opisu in jezikovnem izražanju.

eneoceneoceneoceneoceneoceneoceneo

Novo o Vladimiru Vauhniku

V Zahodni Nemčiji je izšel pred meseci srbohrvaški prevod znane knjige polk. Vladimira Vauhnikova *Nevidna fronta*. V latinici jo je izdala srbska emigrantska založba Iskra. Knjiga nima tridih platnic in slik kot slovenska izdaja, vendar je prijetno oblikovana, predvsem pa ima zelo pomembno sestavino: 16 strani dolg dodatek, poslednji poklon, ki ga je napisal bratu dr. Milošu Vauhniku, ki pa izida knjige ni dočakal, saj je umrl 19. maja 1983.

Znano je, da je polk. V. Vauhnik že prej kot generalštabni častnik, predvsem v letih 1938-41 kot vojaški ataše na jugoslovanskem veleposlaništvu v Berlinu pokazal izredne vojaške sposobnosti in razvil pomembno in uspešno obveščevalno delo. V vojnih letih pa je v Zagrebu, Ljubljani in Švici vodil obveščevalno omrežje v korist zahodnih zaveznikov. Svoje spomine na to delo si je Vauhnik, ki je umrl pred 30 leti, 31. marca 1955 v Buenos Airesu, zapisoval, po njegovi smrti pa jih je uredil brat odv. Miloš Vauhnik. Izdala jih je Svobodna Slovenija v Argentini leta 1965.

Še pred izidom je zapiske uporabil ameriški zgodovinar Hoptner za knjigo *Yugoslavia in Crisis 1934-1941*, ki je izšla leta 1962. Zgodovinar je od samega V. Vauhnikova zvedel, da je ta slovenski obveščevalec prejemal informacije o nemških tajnostih tudi iz najvišjih vrhov nemške vojaške obveščevalne službe, ki jo je vodil admiral Canaris. Dodatek Miloša Vauhnikova v tej izdaji

Nevidne fronte nudi dragocene podatke ravno o bratovih najpomembnejših informatorjih.

Dr. Miloš Vauhnik si je namreč z bratovsko ljubeznijo in iz spoštovanja do bratovih vrlin stalno prizadeval, da bi Vladimira rešil pred pozabo in ga branil pred sumničenji in očitki določene publicistike.

Tako je leta 1967 dosegel, da je izšel prevod *Nevidne fronte* v nemščini.

Prvi del knjige so leta 1972 ponatisnili v Ljubljani. Uvod ji je napisal zgodovinar dr. D. Biber, ki je priobčil tudi pomemben nemški dokument iz vojnih dni, zelo tople spomine na avtorja pa je prispeval prijatelj dr. Maks Šnuderl. Drugi del, ki obravnava obveščevalno delo za zahodne zaveznike med vojno, so izpustili. Vauhnik namreč ni soglašal s partizanskim bojem in je delal s svojim orožjem.

Bistvo podatkov, ki jih je našel dr. M. Vauhnik v nemških arhivih in v stikih z nekaterimi protagonisti, je v tem, da je brat res prejemal informacije od samega admirala Canarisa, skrivnostnega voditelja vojaške obveščevalne službe, ki je za kulisami delal proti Hitlerju. Razkrili so ga šele leta 1944, ko so ga mučili in umorili. Sam se ni izpostavljal, njegovi najožji prijatelji in sodelavci, major Pabst, general Oster, general Treskow, pa so bili v tesnih stikih z Vauhnikom. Major Pabst, ki je preživel vojno kot eden redkih zarotnikov proti Hitlerju, stopa v ospredje kot središčna osebnost vojaških krogov, ki

so se jasno zavedali, kam vodi Hitler Nemčijo in svet. Z njim je dobil Miloš Vauhnik stik po vojni. Med lepimi spomini na brata je tudi pripomnil, da očitno v Beogradu ni bilo še enega »Vauhnik«, ki bi znal pravilno uporabiti bratova dragocena poročila.

Glede Canarisa je Miloš Vauhnik našel v arhivu v Nürnbergu dokument, da so gestapovci leta 1944 ob Canarisovi aretaciji med drugim odkrili zapis, da se je admiral ob novici, da bo Jugoslavija zahrbtno napadena 6. aprila 1941, posvetoval z državnim tajnikom v zunanem ministrstvu von Weizsäckerjem — torej z očetom sedanjega zahodnonemškega predsednika. Ker sta uvidevala, da napada ni mogoče preprečiti, sta sklenila, da iz človekoljubnih razlogov vsaj opozorita Jugoslavijo na grozeče bombardiranje Beograda, ki ga je za »kazen« zaradi puča ukazal Hitler.

Tako je prišla ta vest s podrobnostmi tudi do Vauhnikova, ki to popisuje v svojih spominih, ne izdaja pa virov informacij, kot jih ni izdal v gestapovskem zaporu.

Sodobna zgodovinska dela, predvsem knjiga A. Breccie *Jugoslavia 1939-1941*, diplomazia della neutralità (Milan 1978) in Slom kraljevine Jugoslavije V. Terzića (Beograd - Ljubljana - Titograd 1982), dokazujejo tudi na podlagi beograjskih arhivov, da so Vauhnikova poročila dospela v Beograd. Podobno so poročali jugoslovanski zastopniki tudi iz drugih krajev, Simovičeva vlada pa se je vedla nejasno in neodločno.

Že pred napadom na Jugoslavijo so Nemci preko svojih agentov v Beogra-

du zvedeli, da je Vauhnik opozoril na napad. Zaradi Hitlerjevega izbruha jeze ob tej novici je vodja Gestapa Schellenberg že dan pred napadom odredil, da Vauhnika aretirajo diplomatskemu statusu navkljub. Schellenberg je Vauhniko pozneje obširno, a izkrivljeno obravnaval v svojih spominih. Dejansko je bil Vauhnik z drugimi diplomati najprej interniran pri Bodenskem jezeru, junija 1941 prepeljan v Beograd, tam pa takoj aretiran. Gestapovci so ga imeli zaprtega v Beogradu, Gradcu in Berlinu, kjer so ga, kot piše brat v do-

datku, zastrepili, kar je gotovo pripomoglo k njegovi prezgodnji smrti.

V dodatku so še druge zanimive podrobnosti glede Vauhnikovega življenjskega sloga, glede razkritij o pripravah na napad Nemčije proti Sovjetski zvezi, manj pa o medvojnem delu. Škoda, da Miloš Vauhnik ni zapisal kaj več o originalu bratovih spominov. Nemška izdaja se namreč razlikuje od slovenske: ima eno poglavje več, veliko odstavkov je drugače razvrščenih, nekaj jih je dodanih oz. odvzetih, a tudi posamezni stavki tu pa tam zvenijo dru-

gače. Hrvaški prevod se drži nemške izdaje, manjka pa kaka opomba z razlago razlik. Prevajalec ni naveden. Založbi pa vendar ni šlo za kako znanstveno izdajo, temveč za to, da širokemu bralstvu srbohrvaškega območja omogoči poznavanje izredno zanimive knjige slovenske osebnosti.

Ivo Jevnikar

Vladimir Vauhnik: Nevidljivi front. Borba za ohranjanje Jugoslavije. München 1984. Iskra, Ohlmüllerstr. 16/Rgb., 8 München 90. 350 str. Broš. 30 DM.

Zdravnikovi nasveti - Piše dr. Miloš Kralj

Vnetje slepiča - appendicitis

Vnetje slepiča je eno najbolj pogostih obolenj in takorekoč vsakdanji kruh kirurga. Za njim obolevajo ljudje vseh starostnih obdobj, tako da imamo lahko appendicitis že pri dojenčku, pa tudi osemdesetletniku.

Slepič ali appendix je organ, ki leži v desnem spodnjem kvadrantu trebuha, če trebuh razdelimo na štiri kvadrante s popkom v središču. Slepič je izrastek na cekumu, po slovensko slepem črevesju, ki leži prav tako na desnem spodnjem kvadrantu trebuha in predstavlja začetek širokega ali debelega črevesja. Vanj se izteka tanko črevo. Vloga slepiča ali appendixa še ni povsem znana, vendar izgleda, da ni pomembna, ker lahko slepič brez škode operativno odstranimo.

Poznamo akutno, subakutno in kronično vnetje slepiča. Akutno vnetje slepiča se razvije v času od 24 do 48 ur. Nastopa lahko v treh oblikah: kot blago kataralno vnetje, ki se lahko pomiri, lahko pa prek subakutnega preide v kronično vnetje slepiča. Drugi dve obliki sta hujši. Vnetje je flegmonozno in gangrenozno in privede hitro do perforacije ali počenja slepiča in s tem do razvoja akutnega peritonitisa tj. vnetja trebušne mreže. Če se med vnetjem slepiča zlepijo okoli njega črevesne vijuge, se pri počenju ne razvije akutni peritonitis, pač pa le lokalni absces, kajti črevesne vijuge preprečijo razširjenje počene črevesne vsebine po trebuhu.

Klinična slika akutnega vnetja slepiča se začne navadno z naraščajočimi

bolečinami, ki se pojavijo v predelu želodca ali pa po vsem trebuhu. Pojavi se slabost, bruhanje in manjša temperatura, ki ni nikoli višja od 38°. Bolečine so stalne. Kmalu pa se ta po vsem trebuhu obsegajoča bolečina prestavi v desni spodnji kvadrant trebuha. Ta predel je pri tipanju močno boleč. Če pritisnemo trebušno steno na nasprotni strani, tj. na levem spodnjem kvadrantu trebuha, in roko hitro izpustimo, začuti bolnik bolečino v predelu slepiča, tj. značilna dekompresijska bolečina. Drugi važni znaki so še razlika v temperaturi, merjeni pod pazduho in v zadnjem črevesu. Pri zdravem človeku znaša razlika v temperaturi tri desetinke stopinje, tako da je torej temperatura v zadnjem črevesu višja. Pri vnetju slepiča pa znaša ta razlika do ene stopinje.

— ZDRAVLJENJE —

Zdravljenje slepiča je izključno operativno. Če ugotovimo vnetje slepiča, mora bolnik takoj v bolnišnico h kirurgu, kajti slepič je treba operirati že v prvih 24 urah, sicer pride do perforacije, tj. počenja slepiča. Ne smemo se zanašati, da gre za blago, kataralno vnetje, ki se lahko pomiri. Več kot 90 odstotkov vnetij je flegmonoznih in gangrenoznih in privedejo do počenja slepiča in peritonitisa. 40% vseh peritonitsov nastane zaradi počenja slepiča. Peritonitis ali vnetje trebušne mreže je zelo nevarno obolenje, ki zahteva takojšnjo operacijo in ima lahko težke posledice za zdravje bolnika tu-

di po ozdravitvi. Tako lahko pride do zlepjenja črevesnih vijug in s tem motenj v prebavi, pa tudi do drugih komplikacij. Da je slepič že počen in da se je razvil akutni peritonitis, ugotovimo tako: trebušna stena postane izredno močno občutljiva in trda kot deska, kar imenujemo s strokovnim izrazom defans muskuler (defanse musculaire). Splošno stanje bolnika se močno poslabša, puls postane hiter in slabo tipliv, dihanje je hitro in površno, telesna temperatura se dvigne nad 38°, lice bolnika upade, oči so vdrti, nos postane ošiljen, jezik pa suh in razpokan. Potrebna je takojšnja operacija. Pri operaciji odstranimo slepič, izbrisati pa moramo celotno trebušno votlino in odstraniti ves vnetni eksudat. Bolniku moramo dajati infuzije in široko spektralne antibiotike. Razlika je tudi v operaciji sami. Pri vnetju slepiča bolniku napravimo samo majhen rez v desnem spodnjem kvadrantu trebuha, dolg največ pet cm, skozi katerega odstranimo vneti slepič, medtem ko moramo pri peritonitisu napraviti znatno večji rez, da lahko odpremo in pregledamo vso trebušno votlino. Po normalni operaciji slepiča se navadno bolnik zelo hitro popravi in je že drugi ali tretji dan po operaciji skoro zdrav. Po operaciji počenega slepiča s peritonitisom pa je post operativni potek dolgotrajen, bolnik se le počasi popravlja, potrebna so draga zdravila in tudi posledice so lahko velike. Zato je pravočasna diagnoza in operacija pri slepiču izredno važna.

pisma pisma pisma pisma pisma

Pisma v tej rubriki izražajo mnenja dopisnikov in ne obvezujejo uredništva.

Izposojeni pismi

Teh pisem nismo prejeli v objavo. Povzemamo ju iz našega tedenskega in dnevnega tiska. Ponatiskujemo ju kot dokument naše ogroženosti in nemoči, pa tudi kot opomin. O tem pišemo tudi v rubriki Pod črto.

PISMO št. 1

Člani profesorskega zbora trgovskega tehničnega zavoda »Žiga Zois« iz Trsta in Gorice, zbrani na sklepnih konferenci šolskega leta 1984-85, izražajo svojo globoko zaskrbljenost zaradi vedno večjega števila mladih, tudi učencev naših slovenskih šol, ki se predajajo pretiranemu uživanju alkoholnih pijač.

V zadnjih letih je bilo že opaziti stalni porast števila dijakov, ki so se predajali nezdravemu in škodljivemu kajenju tobaka (zlasti med dekletih), in kaže, da nekateri niso nedovzetni niti za mamila; ob tem pa se je zdaj zelo povečalo število podatkov tudi o pijančevanju naše mladine.

Ker je ta pojav prišel vidno do izraza zlasti na nekaterih letošnjih valetih in podobnih priložnostih, kjer je pijanost dijakov preseгла mejo dostojnosti, prihaja pa do pritožb tudi iz raznih organizacij, kjer se zbira mladina (tudi športnih), člani profesorskega zbora menijo, da so dolžni nanj opozoriti našo javnost, da bi se zavedala nevarnosti, ki grozi zaradi širjenja tega družbi nezdravega pojava.

Opozorilo velja staršem, vzgojiteljem in sploh vsem, ki se ukvarjajo z mladino, da bi s primerno skrbjo in ukrepi zavrli te duhu in telesu posameznika in vsej družbi škodljive razvade, zlasti ker se širi med mladimi, ki bodo morali jutri ne le prevzemati vlogo roditeljev in vzgojiteljev novih rodov, ampak tudi odgovorna mesta v naši narodnostni zamejski skupnosti in v družbi sploh.

ANTENA

JOŽE WUTTE — biseromašnik

7. julija je na Koroškem obhajal 60-letnico mašništva župnik Jože Wutte. Rodil se je v Lečnah v gališki fari.

Ob teh pojavih nikakor ne moremo ostati neprizadeti, ne kot starši, ne kot vzgojitelji, ne kot pripadniki naše narodnostne skupnosti in predvsem ne kot ljudje, saj so nositelji razvrstitvenja prizadevanj za vzgojo boljšega človeka in njegovega dostojanstva.

Profesorski zbor
trgovskega tehničnega zavoda
»Žiga Zois«

PISMO št. 2

21. junija sem v PD prebral članek, ki brani katerega me je pritegnil predvsem naslov čez tri stolpce: »Nabrežinska mladina vabi na praznik piva«. Glede na to, da je pred kratkim profesorski zbor neke naše višje srednje šole v tisku opozoril našo javnost, da prihaja med našo mladino do zaskrbljujočega pojava pijančevanja, sem pričakoval, da se bo ob članku iz Nabrežine le oglasil ta ali oni bralec ali pa bo zavzel do tega »praznika« svoje stališče vsaj kronist. Ker vsega tega ni bilo, menim, da vsa stvar vendarle ne more iti mimo kar tako, zato želim nasloviti tako na akterje te prireditve, kot na okolje, v katerem je do nje prišlo, pa tudi na našo javnost nekaj vprašanj.

Kot izhaja iz članka, je prireditev priredil Mladinski odsek KD »Igo Gruden«, svoj »domicil« pa je dobila na igrišču ŠD Sokol in je torej vsekakor potekala ob soglasju obeh naših nabrežinskih organizacij. (Naj ne pozabim obenem omeniti, da sta obe organizaciji članici tudi ZSKD in ZŠSDi).

Vse te naše organizacije (in tudi ostalo javnost) zato vprašujem, če se strinjajo s tem, da je začela (»1. kraški praznik piva« — očitno bi morali priti na vrsto še drugi!) naša mladina prirediti tekmovanja v pitju alkoholnih pijač (celo ekipno) in »najboljši« prejemajo za svoje »uspehe« nagrade v obliki alkoholnih pijač in drugega? Ali res ni več mogoče v tako veliki vasi, kot je Nabrežina, pridobiti »okrog 40 mladincev ... ki so se vneto in mrzlično pripravljali ... in tokrat dali prav vse od sebe in se zelo potrudili«, da bi

svojo vneto posvetili kakemu vrednejšemu pa tudi bolj pametnemu cilju, kot je tekmovanje v pitju alkohola? (Pri tem raznih »country band«, »Po-peye tekem«, »Country sloga«, »Country specialitet« skupno z western glasbo niti ne omenjam, saj vse to več kot očitno kaže na občutek manjvrednosti ob bolj domačih nazivih in vsebinah ali pa — milo rečeno — na zaskrbljujoče pomanjkanje želje po teh vrednotah).

Sicer bi lahko tem vprašanjem dodal še kakšno. Ali je res umestno, da v razne vaške šagre z razstavami in pokušnjami vin vključujemo tudi športne tekme, nastope osnovnošolcev in celo otrok iz vrtca? Ali te dejavnosti in ta mladina res sodi tja? Ali je res treba pohvaliti mladino, če ob oživljanju stare navade, ob kresovanju, prodaja tudi alkoholne pijače?

Ali ni nabrežinski primer (in drugi podobni) dokaz naše hude vsebinske praznine in nemoči pri delu z mladimi?
Doklej?

BOJAN PAVLETIČ

Listnica uprave

Za tiskovni sklad Mladike so darovali:

Jožko Bratina 3.000 Lir, družina
Pernarčič 12.500 Lir, A. M. 8.000
Lir, Marija Koren 33.000 Lir.

DAR V SPOMIN

V spomin na dr. Avgusta Sfiligoja daruje Anton Sandalj 25 tisoč Lir za Mladiko.

Prijateljem Mladike se prisrčno zahvaljujemo.

Ta številka je izšla sredi počitnic. Razpošiljamo jo v največji poletni vročini. Toda nam postaja vroče tudi iz drugih razlogov. Preko polovice leta smo, do konca letnika morajo iziti še tri številke, računi pa se ne krijejo. Morda ste nekateri pozabili poravnati naročnino. Premislite dobro in pogledjte — zdaj, ko imate nekaj več časa —, če ni kje med papirji založena poštna položnica, ki smo vam jo poslali v začetku leta. Posebno se pričrčamo poverjenikom! Tudi naročnike v tujini prosimo za razumevanje. Tiskarna in pošta ne moreta čakati, oboje je treba takoj plačati.

Vsem želimo prijeten poletni odih!

zasmehindobrovoljozasme

Zelo bogat Američan je bil na smrtni postelji. Molil je s pastorcem in mu nato rekel:

»Kaj mislite, če bi 50 tisoč dolarjev podaril cerkvi, ali bi se s tem moja duša rešila?«

Pastor malo pomisli, nato reče:

»Ne upam si trditi tega, toda mislim, da se izplača poskusiti.«

* * *

Ruska šola.

»Ivan, kateri mož se je prvi rodil?«

»Lenin.«

»Motiš se, prvi mož je bil Adam.«

»A, seveda, če mislite na tuje državljanke ...«

* * *

Dve prijateljici sta govorili o drugih.

»Kaj misliš o Eleonori?«

»In ti?«

»Jaz tudi.«

Vsa zasopla je rekla taksistu:

»Na materinski oddelek, prosim. Hitro.«

Taksist je pognal in ko je gospa videla, da je skoraj v smrtni nevarnosti, je rekla:

»Sem rekla, da hitite, ampak ne tako! Grem na porodniški oddelek v službo.«

* * *

Trije prijatelji gredo v bar.

»Mrzel čaj brez sladkorja,« zahteva prvi.

»Tudi jaz bi mrzel čaj, a s sladkorjem in malo limone.«

»Jaz,« zahteva tretji, »čaj z limono brez sladkorja. In prosim, da je kozarec čist.«

Natakar gre in se kmalu spet pokáže.

»Oprostite,« je vprašal, »kateri od vas je hotel čist kozarec?«

Vodnik je peljal skupino turistov, da bi si ogledali Empire State Building, slaven nebotačnik v New Yorku. Na nesrečo so imeli s seboj gospo, ki ni nehala govoriti in spraševati. Vodnik potrpežljivo odgovarja, toda ko pelje skupino v prtiličje, dama vpraša:

»Povejte mi, če se vrvi pretrgajo ravno ta trenutek, kaj bi se zgodilo? Bi šli navzdol ali navzgor?«

Vodnik smehljaje:

»Gospa, to je odvisno od tega, kakšno je vaše življenje.«

* * *

Marij sedi na pomolu in je videti zelo truden. Turist pride in pravi:

»Ubožec, zgledate zelo trudni.«

»Ne govorite! In kakšno delo imam!«

»Kakšno delo pa imate?«

»Glejte, vidite tiste može na ladji s tovari — to delajo od šeste zjutraj do šeste zvečer. Grozno, saj to ni za življenje človeka.«

»Kaj že dolgo opravljate to delo?«

»Ne, ne, jutri ga začnem.«

* * *

V Španiji v času inkvizicije.

»V petih minutah — najavi inkvizitor obsojencu — vas bodo vrgli na grmado. Kakšna je vaša zadnja želja?«

»Kličite gasilce!« odgovori obsojenec.

* * *

Mož uči ženo šofirati.

»Torej pomni: ko je semafor rdeč, se ustavi; ko je rumen, se pripravi, da boš peljala naprej; ko bo zelen, pojdi naprej; in ko bom jaz postal bel, pritisni na zavore!«

* * *

Na dvorišču vojašnice narednik po vrsti kliče vojake, če imajo kako steklenico v žepu.

»Ti, kaj imaš v žepu?«

»Steklenico.«

»Trapa. Vidim, da je steklenica. Kaj je notri?«

»Konjak.«

»Konjak? Za koga?«

»Polovica zame, polovica za tovariša.«

»Dobro, daj mi tisti del, ki je namenjen tvojemu tovarišu, če nočeš v zapor!«

»Ne morem, ne morem ... tovarišev konjak je tisti v spodnjem delu.«

Navodila za Drago '85

XX. ŠTUDIJSKI DNEVI bodo 30. in 31. avgusta ter 1. septembra 1985 v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, Narodna ulica 89. Posebej opozarjamo, da se bodo tudi letos začeli študijski dnevi na Opčinah že prvi dan, to je v petek, 30. avgusta. V primeru slabega vremena bodo v dvorani Finžgarjevega doma (tel. 040/211-113).

* * *

POJASNILA IN PRIJAVE: DSI, ulica Donizetti 3, Trst, Italija. Od 26. do 29. avgusta med 17. in 19. uro po telefonu na št. 040/768-189.

* * *

PRISPEVKI za študijske dneve so prostovoljni in jih lahko izročite med »Drago« v pisarni.

* * *

Dopisniki in fotografi se akreditirajo na sedežu DSI do četrтка, 29. avgusta.

*Od obrtniških izkušenj
v trgovinsko dejavnost*

Korsič

Anton Korsič

- Serijsko pohištvo
- Pohištvo po meri
- Preureditve

Prodajalna:

TRST, Ulica S. Cilino 38 - Telefon 54390

Dom in delavnica:

Ulica Damiano Chiesa, 91 - Telefon 571326

POSEBNI POPUSTI! OBIŠČITE NAS!